Po konfiskacie nakład drugi

ŁODZIANIN

ORGAN P.P.S.

WOLNOŚĆ

PROLETARJUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW ŁĄCZCIE SIĘ!

Redakcja i Administracja: Łódź—Al. Kościuszki Nr. 29 tel. 100-99 Redaktor przyjmuje od godz. 17--19 Rękopisów nie zwraca się. Administracja czynna od godz. 9 do 15 i od 17 do 19. Konto w Banku Społem, oddział w Łodzi 40 Wydawca, Łódzki O.K.R. P.P.S. Redaktor odpowiedzialny: Wincenty STAWIŃSKI

Rok XXI — № 268
Piątek 23 Września 1938 r.
Cena numeru 10 gr.

Sprawa Czechosłowacji

Hitlerowcy objęli władzę w Sudetach — Ustąpienie gabinetu Hodży

Korespondent „Kuriera Warszawskiego" z Pragi donosi:

Dzień środowy miał dla Czechosłowacji przebieg niezwykle dramatyczny. To co jeszcze we wtorek zdawało się dla całego społeczeństwa czecho - słowackiego niemożliwością, stało się faktem rzeczywistym:

CZECHOSŁOWACJA ZGODZIŁA SIĘ NA ODSTĄPIENIE KRAJÓW SUDECKICH RZESZY NIEMIECKIEJ.

Decyzja ta ogłoszona została publiczności dopiero wieczorem przez radio. Rząd uzasadniał w deklaracji tej przyjęcie swej decyzji, oświadczając, że POD NAPOREM PRZYJACIÓŁ I PRZECIWNIKÓW" MUSIAŁ USTĄPIĆ.

Czechosłowacja ponosi tę ofiarę pod przymusem, chcąc uchronić Europę przed przelewem krwi. Rząd wzywa społeczeństwo do zachowania spokoju wewnętrznego i rozsądku. (Deklaracja ta przyjęta została przez tłumy słuchające na ulicach częściowo groźnymi pomrukami i gwizdami, częściowo zaś szlochem kobiet i mężczyzn).

Jednocześnie ukazała się w pierwszym wydaniu dzienników wieczornych („A. Z.", organ prezydenta Benesza) informacja o przebiegu ostatnich chwil przed powzięciem decyzji. W informacji tej Rząd wyjaśnia, że

CHAMBERLAIN DOKONAŁ UGODY Z HITLEREM JUŻ W BERCHTESGADEN, ŻE RZĄD CZECHOSŁOWACKI ZAWIADOMIONY ZOSTAŁ O TYM W FORMIE ULTIMATYWNEJ Z TYM, ŻE ODRZUCENIE TEGO ULTIMATUM OZNACZAŁOBY WOJNĘ.

Wobec tego, że ani Francja, ani Anglia — jak to oznajmili posłowie obu tych mocarstw Rządowi czechosłowackiemu— nie mogłyby stanąć w obronie granic Czechosłowacji przeciwko Niemcom, a również i przedstawiciele Rządu sowieckiego oświadczyli w nocy, że Rosja wystąpiłaby tylko wówczas gdyby to uczyniła Francja, Rząd czechosłowacki, widząc się

OPUSZCZONYM PRZEZ SWYCH SOJUSZNIKÓW

nie miał innego wyjścia, jak wyrazić swą zgodę na projekt angielski.

Odpowiedź Rządu czechosłowackiego zapadła w południe

Już około godziny 5-ej po południu zaczęły się gromadzić na bulwarze Wacławskim tłumy napływające z przedmieść Około godz. 6-ej

OPUŚCILI FABRYKI ROBOTNICY WSZYSTKICH PRZEDSIĘBIORSTW;

wychodząc na ulicę dla manifestacji. Tłum szedł żywiołowo, pociągając za sobą stojącą na chodnikach publiczność, którą zachęcano okrzykami: „Pójdźcie wszyscy z nami"!

„CAŁY NARÓD MUSI PROTESTOWAĆ PRZECIWKO TEJ HAŃBIE!"

Słyszeć można było również wiwaty na cześć armii i żądanie

DYKTATURY WOJSKOWEJ

Kilkudziesięciotysięczny tłum maszerował na Hradczyn, jednak u podnóża Hradczynu na rynku Starego Miasta natrafił na zamknięte prze kordon policji konnej ulice, wiodące do Hradczyna. Cały Hradczyn obstawiony był od południa wojskiem i policją, które zachowywały się jednak wobec demonstrantów biernie.

Po krótkim starciu z policją tłum przedostał się na plac przed Hradczynem, domagając się ukazania się prezydenta Benesza. Na balkonie pojawił się obok prezyd. Benesza szef armii gen. Syrovy, który w krótkich słowach przemówił do tłumu, nawołując do zachowania spokoju i dyscypliny, gdyż

„NIEPOKÓJ WEWNETRZNY POMÓGŁBY TYLKO HITLEROWI".

„Jesteśmy świadomi swej odpowiedzialności, miejcie zaufanie do mnie...

DYKTATURA NICBY WAM NIE POMOGŁA. NIE MOŻEMY DOPROWADZAĆ SIĘ DO SAMOBÓJSTWA.

Późną nocą przyszło do demonstracji przed budynkiem radiowym, gdzie powybijano szyby i tłum wtargnął do wnętrza.

Demonstracje odbywały się również we wszystkich większych miastach Czechosłowacji i trwają nadal. Na ogół mają one przebieg spokojny.

USTĄPIENIE GABINETU HODŻY.

PAT. donosi z Pragi, że demonstracje ludności stolicy, które rozpoczęły się w środę, w czwartek przybrały na sile. Przed Hradczynem gromadzą się wciąż znowu olbrzymie tłumy, żądając ustąpienia rządu. W stronę zamku wysłano samochodami ciężarowymi oddziały wojskowe w hełmach i z bagnetami. Dawna straż zamkowa złożona z weteranów legionistów, zastąpiona została wojskiem. W demonstracjach bierze udział przede wszystkim wielotysięczna rzesza robotnicza. Wszystkie fabryki i warsztaty są nie czynne Liczyć się należy poważnie z wybuchem strajku generalnego na znak protestu.

W południe burmistrz Pragi Zenkel oświadczył przez radio, że rząd Hodży ustąpił. Wiadomość o dymisji rządu została następnie potwierdzona oficjalnie. Prezydent Benesz dymisję Rządu przyjął.

GEN. SYROWY TWORZY NOWY RZĄD

Prezydent Benesz powierzył misję utworzenia nowego gabinetu naczelnemu inspektorowi armii czeskiej gen. Syrowemu.

NIEMCY OBJĘLI WŁADZĘ W SUDETACH.

PAT. donosi z Berlina, że w nocy ze środy na czwartek przejęli Niemcy sudeccy służbę bezpieczeństwa na całym obszarze sudeckim aż po czeską granicę językową. Na budynkach publicznych i domach prywatnych powiewają chorągwie ze swastykami.

Około godziny 9 rano znikli z ulic miasta ostatni żołnierze czescy i żandarmi. Urzędnicy czescy opuścili również gmach poczty, a służbę po nich objęli urzędnicy sudecko - niemieccy.

We Francji i Wielkiej Brytanii

Niezwykle ostre uchwały angielskiej Partii Pracy

Rząd angielski z zastosowaniem niebywałej presji potrafił przekonać Czechosłowację o konieczności przyjęcia planu angielsko-francuskiego. Nie zdołał on jednak przekonać o tym opinii własnego kraju. W Londynie przygotowywany jest protest wszystkich żywiołów, lewicowych, liberalnych i młodych konserwatystów w całej Anglii. Szereg potężnych organizacyj i wybitnych osobistości wystąpił z największym potępieniem polityki Rządu. W akcji tej złączyły się: związki zawodowe, Partia Pracy, liberali i partia konserwatywna.

UCHWAŁA PARTII PRACY I ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH.

Po wspólnym posiedzeniu naczelnej rady „Partii Pracy", zw. zawodowych i parlamentarnej frakcji „Partii Pracy", wydany został w nocy następujący komunikat:

„Zebranie reprezentujące angielskie zw. zawodowe i Partię Pracy z uczuciem wielkiego poniżenia przeczytało oświadczenie Rządu czeskiego, że „pod niebywałą presją Rządu angielskiego i francuskiego zmuszony był przyjąć warunki, ustalone przez ministrów angielskich i francuskich w Londynie". Akcja Rządu angielskiego jest tchórzliwym ustąpieniem przed pogróżkami Hitlera. Jest nie tylko poświęceniem demokratycznego narodu, ale również poświęceniem żywotnych interesów Anglii, opartych na nietykalności prawa międzynarodowego. Długotrwałe tradycje demokratyczne Anglii zostały zdradzone. — Ambicje Hitlera nie zatrzymają się na Czechosłowacji, nie ma teraz w Europie bezpiecznej granicy. Jeśli wojna ma być uniknięta i cywilizacja uratowana, to narody, pragnące pokoju, muszą podjąć natychmiast akcję celem przywrócenia panowania prawa".

W dalszej części komunikat zapowiada wielką kampanię wieców i demonstracji protestacyjnych przeciwko akcji Rządu angielskiego.

PROTEST LIBERAŁÓW.

Partia liberalna wydała oświadczenie w nie mniej ostrym tonie:

„Partia liberalna potępia Rząd za powzięcie bez zgody parlamentu decyzji domagającej się ustępstwa przed siłą w przeciwieństwie do oświadczenia Rządu z przed 2 tygodni, gdy zdecydowane stanowisko mogło zapewnić pokój z honorem. Nie można osiągnąć stałego rozwiązania sprawy czeskiej, rozpatrując ją pojedyńczo. Musi ona być częścią układu ogólno - europejskiego, którego nieodzownym punktem winno być wycofanie ochotników cudzoziemskich z Hiszpanii. Partia liberalna żąda natychmiastowego zwołania parlamentu".

OBURZENIE WE FRANCJI.

Nie mniejsze oburzenie panuje we Francji.

„Ocalono pokój, lecz zagrożono Francję" — pisze „Petit Bleu" — zauważając, że Francja na zawsze traci oddanego sojusznika. „Ohydną zdradą" nazywa postępowanie mocarstw zachodnich „Epoque". Zdaniem „Ordre" polityka angielsko - francuska nie zmierza do pokoju, lecz przeciwnie, narazi państwa te na wojnę w najniedogodniejszej dla nich chwili.

„L'Aube" oświadcza, że za cenę tak niezmiernych poświęceń zyskano tylko odwleczenie rozgrywki na bardzo krótki czas.

W czeskim Cieszynie

PAT. donosi:

Cieszyn czeski obudził się wczoraj rano pod wrażeniem poważnych zajść, które wydarzyły się w mieście w nocy ze środy na czwartek. Zajścia te były wynikiem panującego od dłuższego czasu naprężenia, którego napięcie wzrasta z godziny no godzinę. Objęły one całe miasto, ale przede wszystkim widownią ich były dzielnice, gdzie znajdują się posterunki policyjne.

Uzbrojone grupy Polaków zaatakowały posterunki policyjne. Szczególnie gwałtowne było natarcie na dwa posterunki policji czeskiej — przy ul. Ostrowskiej i na ratuszu.

Zaskoczeni niespodziewanym atakiem polskim policjanci czescy nie stawiali oporu.

Wydarzenia ubiegłej nocy wywołały wielkie przygnębienie wśród urzędników czeskich. Wielu z nich już opuściło miasto lub pośpiesznie wysyła swe rodziny wgłąb Czech. Wśród ludności polskiej panuje nastrój entuzjastyczny.

Czechosłowacja zgodziła się na ustępstwa terytorialne

Czeskie Biuro Prasowe ogłosiło o godz. 20 m. 15 komunikat następującej treści:

Minister Spraw. Zagr. Krofta przyjął po południu posłów francuskiego i angielskiego, którym wręczył w imieniu Rządu czechosłowackiego odpowiedź na ich wspólne demarches, uczynione — jak wiadomo — wczoraj o godz. 2 rano wobec prezydenta republiki.

Wspomniana odpowiedź oznacza zapoczątkowanie rokowań w sprawie procedury formalnej w celu konkretnego załatwienia projektów, jakie Rząd francuski i brytyjski uważały za konieczne przedstawić Rządowi czechosłowackiemu dn. 19 września. (PAT)

Aprobata stronnictw koalicyjnych

PRAGA (PAT). — SYTUACJA POLITYCZNA WYJAŚNIŁA SIĘ W GODZINACH POPOŁUDNIOWYCH. KOMITET PRZEWÓDCÓW STRONNICTW KOALICYJNYCH JESZCZE O GODZ. 12.30 ZAAPROBOWAŁ PROPOZYCJĘ FRANCUSKO-ANGIELSKĄ Z PEWNYMI ZASTRZEŻENIAMI. PREMIER HODŻA ZWOŁAŁ NASTĘPNIE PRZERWANE W TYM CZASIE POSIEDZENIE KOMITETU POLITYCZNEGO MINISTRÓW, KTÓRY O GODZ. 15.30 POWZIĄŁ DECYZJĘ PRZYJĘCIA PROJEKTÓW LONDYŃSKICH, UZALEŻNIAJĄC JĄ OD SPEŁNIENIA PEWNYCH WARUNKÓW.

W MIĘDZYCZASIE ODBYŁA SIĘ DEMARCHE POSŁÓW FRANCJI I W. BRYTANII U PREZYDENTA REPUBLIKI CELEM WYWARCIA OSTATECZNEGO NACISKU.

O GODZ. 17-EJ DROGĄ NOTY DYPLOMATYCZNEJ DORĘCZONO POSŁOWI ANGIELSKIEMU I FRANCUSKIEMU ODPOWIEDŹ RZĄDU PRASKIEGO.

SPEAKER RADIOSTACJI PRASKIEJ O GODZ. 17.30 WYGŁOSIŁ KRÓTKIE OŚWIADCZENIE W IMIENIU RZĄDU, W KTÓRYM STWIERDZIŁ, ŻE DECYZJA, POWZIĘTA PRZEZ GABINET, BYŁA JEDYNYM WYJŚCIEM Z OBECNEJ SYTUACJI, KIEDY ZMIANY GRANIC STAŁY SIĘ NIEODPARTĄ KONIECZNOŚCIĄ. RZĄD WZYWA LUDNOŚĆ DO ZACHOWANIA SPOKOJU I ZIMNEJ KRWI. POWZIĘTE DECYZJE SĄ JEDYNIE PODSTAWĄ DO DALSZYCH ROKOWAŃ DYPLOMATYCZNYCH.

O GODZ. 20-EJ PRZEMÓWIŁ PRZEZ RADIO CZECHOSŁOWACKI MINISTER PROPAGANDY WAWRECZKA, WYJAŚNIAJĄC MOTYWY DECYZJI RZĄDU. RZĄD ZMUSZONY BYŁ, OŚWIADCZYŁ MINISTER, ZGODNIE Z ŻYCZENIAMI FRANCJI I ANGLII, ZDECYDOWAĆ SIĘ NA USTĘPSTWA TERYTORIALNE.

Wielkie demonstracje na ulicach Pragi

PRAGA (PAT). — Napięcie sytuacji wewnętrznej w dalszym ciągu wzrasta. Manifestacje na ulicach Pragi, pomimo późnej pory, przybierają na sile. Na placu św. Wacława zebrał się około stutysięczny tłum. Ze wszystkich stron miasta napływają nowe zwarte grupy manifestantów. Na postumencie pomnika św. Wacława, symbolizującego, jak wiadomo, dzieje historyczne narodu czeskiego, złożono wieńce. Tłum śpiewa hymn narodowy i wznosi okrzyki w rodzaju: „Hańba rządowi", „Precz z Beneszem", „Niech żyje armia", „Dajcie nam broń", „Na front".

Również wielki tłum zebrał się przed Hradczynem, usiłując przedostać się na podwórze zamkowe, celem zademonstrowania przeciwko prezydentowi Beneszowi. Zamek otoczyły gęste kordony policji, powstrzymując manifestantów.

Tłum usiłował przedostać się do hotelu „Alcron", który, jak wiadomo, był siedzibą lorda Runcimana. Gęsty szpaler policji nie dopuścił manifestantów.

Szczegóły demarche angielsko-francuskiej

Praski korespondent „Paris Soir" podaje interesujące szczegóły na temat przebiegu demarche przedstawicieli dyplomatycznych Anglii i Francji wobec prezydenta Benesza.

Poseł W. Brytanii Newton o godz. 3.30 w nocy oświadczył kategorycznie prezydentowi Beneszowi, iż premier Chamberlain życzy sobie mieć definitywną odpowiedź Rządu czeskiego przed odjazdem do Godesbergu, w przeciwnym razie — oświadczenie ministra Newtona miało mieć charakter jak najbardziej kategoryczny — Anglia nie bierze odpowiedzialności za wypadki.

Poseł francuski de Lacroix ze swej strony poparł demarche ministra Newtona. (PAT).

Znikąd poparcia

PRAGA, (PAT). Radio czechosłowackie ogłosiło wieczorem orędzie Rządu do społeczeństwa, uzasadniające decyzje. Orędzie stwierdza, że Rząd czeski zmuszony był przyjąć warunki, nie mogąc liczyć znikąd na poparcie.

Orędzie podkreśla, że odpowiedź udzielona mocarstwom zachodnim nie zmienia dotychczasowego stanu prawnego i stanowi jedynie wstęp do rokowań dyplomatycznych.

Druga wizyta Chamberlaina u Hitlera

Premier Chamberlain odleciał w czwartek o godz. 10 rano do Godesberg. Oprócz sir Horace Wilsona i dyrektora Stranga, którzy byli obecni w Berchtesgaden, premierowi Anglii towarzyszą również szef wydziału prawnego Foreign Office sir William Malkin oraz sekretarz osobisty premiera Humphrey Davies. (PAT)

Akcja Rządu polskiego
Wymówienie umowy z roku 1925

PAT donosi: W środę wieczór poseł R. P. w Pradze p. Papée złożył czeskiemu ministrowi Spraw Zagranicznych notę, w której, powołując się na oświadczenie Rządu czeskiego, iż polska ludność Czechosłowacji nie będzie dyskryminowana w stosunku do jakiejkolwiek innej grupy narodowościowej, oświadcza, że Rząd polski oczekuje, iż Rząd czeski sprawę terytoriów, zamieszkanych przez ludność polską załatwi w sposób analogiczny, jak problem terytoriów o ludności niemieckiej.

Równocześnie nota stwierdza, iż wobec tego stypulacje umowy polsko - czeskiej z r. 1925, dotyczące sytuacji ludności polskiej, stały się bezprzedmiotowe i postanowienia te wypowiada.

Noty w Paryżu i Londynie

PAT donosi: Ambasador R. P. w Paryżu, p. Łukasiewicz złożył we francuskim ministerium Spr. Zagr. notę, w której podtrzymuje dotychczasowe stanowisko Rządu polskiego w sprawie ludności polskiej w Czechosłowacji i poddaje ocenie londyński projekt załatwienia problemu czechosłowackiego.

Podobną notę złożył ambasador R. P. w Londynie Raczyński lordowi Halifaxowi.

Marynarka angielska na Morzu Śródziemnym

STAMBUŁ, (PAT). Dywizjon marynarki brytyjskiej po trzydniowej wizycie w Stambule, odpłynął na Morze Śródziemne.

Zamierzona wizyta w portach bułgarskich i rumuńskich została odłożona.

Czerwone krzyże na dachach

PRAGA, (PAT). W dniu wczorajszym przystąpiono do malowania wielkich krzyżów czerwonych na dachach tutejszych szpitali.

Warunek Niemiec - przyjęcie żądań polskich i węgierskich

Radio niemieckie ogłosiło komunikat, iż Rząd Rzeszy zgodzi się na przyjęcie angielsko - francuskiego planu tylko wówczas, jeżeli zagwarantowane zostanie pomyślne załatwienie żądań polskich i węgierskich.

Niemcy nie chcą rokować z obecnym Rządem praskim

PRAGA, (PAT). Według wiadomości z kół poinformowanych, Rząd Rzeszy oświadczył chargé d'affaires Czechosłowacji w Berlinie, że nie zamierza prowadzić żadnych rokowań z obecnym Rządem czechosłowackim.

Pan Prezydent Rzplitej w M. S. Z.

W środę w godzinach popołudniowych, p. Prezydent Rzeczypospolitej udał się do ministerium Spraw Zagranicznych, aby wysłuchać raportu p. ministra Becka o sytuacji międzynarodowej.

P. Frossard wypomina Polsce francuskich generałów

PAT donosi z Paryża: B. minister, a obecnie deputowany Frossard wygłosił wieczorem przez radiostację paryską odczyt, pełen niesłychanych inwektyw pod adresem Polski. Występując przeciwko rewindykacjom polskim wobec Czechosłowacji, p. Frossard użył m. in. następujących zwrotów: „Nie będziemy się rozwodzić, ile nas sojusz z Polską kosztował. Należy napiętnować stanowisko Polski, która nie tak dawno jeszcze sama uciekała przed kozakami tak, że dla jej poratowania musieliśmy wysłać francuskich generałów". P. Frossard zakończył pełnym goryczy stwierdzeniem, że nie należy się łudzić co do stanowiska, jakie zajmie Francja wobec żądań polskich i węgierskich. Tak, jak Francja nie chciała się bić o trzy i pół miliona Niemców sudeckich, tak też nie będzie się chciała bić o milion Węgrów i dwieście tysięcy Polaków.

Zwołanie parlamentu

PRAGA (PAT). — O godz. 17 radiostacja czechosłowacka zapowiedziała, iż Rząd zamierza zwołać niebawem izby ustawodawcze, celem przedstawienia im powziętych decyzyj.

Termin zwołania parlamentu nie został wymieniony.

Urzędowy komunikat Min. Spraw. Zagranicznych

Ministerstwo Spraw Zagranicznych komunikuje:

„Od czasu, kiedy napaść czeska na terytorium polskiego Śląska Cieszyńskiego została przez czynniki międzynarodowe poparta decyzją Konferencji Ambasadorów z dnia 28 lipca 1920 r., Rząd polski dążył wszystkimi legalnymi środkami do zapewnienia ludności polskiej za Olzą normalnych warunków rozwoju kulturalnego, oraz do zapewnienia jej należnych praw obywatelskich. Sprawa ta była przedmiotem niezliczonej ilości akcji dyplomatycznych i stanowiła zawsze główny rozdział naszego stosunku do Czechosłowacji. Żadna z obietnic i żadna z umów na ten temat zawieranych nie była przez Rząd czeski dotrzymana.

Mimo tego w dobie dzisiejszego głębokiego kryzysu polityki i organizacji państwa czechosłowackiego Rząd polski z całym spokojem i umiarem bronił jedynie słusznej i podstawowej zasady, że Polak, obywatel nawet innego państwa, nie może być w swych prawach i warunkach egzystencji upośledzony dlatego, że jest Polakiem. Zainteresowanie Rządu i opinii publicznej polskiej losami Polaków z za Olzy było tym żywsze, że odnosiło się do zwartej grupy ludności autochtonicznej, zamieszkującej od wieków te rdzennie polskie ziemie.

W czasie napięć politycznych i wynikających z nich akcji międzynarodowych, Rząd polski w każdym etapie rozwoju tego zagadnienia żądał wobec wszystkich państw, bezpośrednio czy pośrednio w akcjach udział biorących, ścisłego przestrzegania zasady równych praw dla naszej grupy narodowościowej w Czechosłowacji.

Niedawno jeszcze Rząd czechosłowacki stwierdził przez oficjalną deklarację swego posła w Warszawie, że zasada traktowania Polaków i uregulowania ich losów będzie conajmniej dostosowana do praw, jakie otrzymać może jakakolwiek inna grupa narodowościowa.

Wobec interwencji państw trzecich w sprawie sporu między Rządem czeskim, a ludnością niemiecką krajów sudeckich, Rząd polski, pozostając w stałym kontakcie ze wszystkimi zainteresowanymi mocarstwami, precyzował stale swe żądania w miarę krystalizowania się metod, któreby miały służyć do załatwienia zarysowującego się kryzysu.

Stwierdzić należy z ubolewaniem, że w projektach, wysuniętych po londyńskich naradach między Rządem francuskim i angielskim w dn. 18 b. m., sprawa słusznych postulatów polskich nie znalazła właściwego uwzględnienia. Postąpiono w sposób przypominający niefortunne tradycje dawniejszych interwencyj w sprawie polsko-czeskiej.

W dniu dzisiejszym ambasadorowie Rzeczypospolitej założyli przeciw temu stanowczy protest, a poseł Rzeczypospolitej w Pradze złożył notę, żądającą wykonania powziętego przez Czechy zobowiązania co do traktowania spraw polskich. Równocześnie została wypowiedziana polsko-czeska umowa o ochronie mniejszości narodowych, jako odpowiadająca potrzebom dzisiejszej sytuacji.

Istniejący dziś w Europie Środkowej kryzys, będzie wymagał wielkiego wysiłku dla rozwiązania sytuacji na przyszłość. Wysiłek ten się nie uda, jeśli słuszne żądanie samostanowienia nie będzie zastosowane do wszystkich poważnych grup narodowościowych, jakie się znalazły w ramach państwa czechosłowackiego.

Kryzys ten nie może być również załatwiony bez współpracy wszystkich państw, mających odwieczne utrwalone prawa i zadania w tej części Europy.

Rząd polski ureguluje swe postępowanie zależnie od respektu należnego polskim interesom".

Częściowe zatrzymanie rezerwistów i starszego rocznika

„Kurier Poranny" w wypuszczonym wczoraj wieczorem dodatku nadzwyczajnym donosi:

Jak się dowiaduje agencja „Iskra", na podstawie zarządzenia władz wojskowych, zatrzymano w niektórych jednostkach wojska, starszy rocznik oraz powołanych na manewry rezerwistów.

Stanowisko Sowietów
Chowają się za plecami Francji

GENEWA (PAT). Na środowym zgromadzeniu Ligi Narodów przemawiał komisarz Litwinow, krytykując sposób załatwiania sprawy czeskiej i wysuwając hasła zbiorowego bezpieczeństwa. Z przemówienia Litwinowa można było odnieść wrażenie, że zachęca on w imię tych haseł wszystkich członków Ligi do obrony Czechosłowacji, sam zaś chowa się skrzętnie za postanowienia paktu czesko-sowieckiego, który formalnie mógłby zobowiązywać Sowiety do czynnej obrony Czechosłowacji. Litwinow nie negował tych zobowiązań, ale skwapliwie zacytował te postanowienia układu, które zobowiązują Sowiety do wystąpienia jedynie w tym wypadku, gdyby Francja stanęła czynnie w obronie Czechosłowacji.

Uchodźcy z za Olzy

Komitet walki o prawa Polaków w Czechosłowacji, centrala w Katowicach, komunikuje, że w związku ze wzrastającą liczbą uchodźców ze Śląska zaolzańskiego, wśród których znajdują się mężczyźni i kobiety nie tylko polskiej narodowości, zwrócił się za pośrednictwem swego oddziału w Cieszynie do organizacyj społecznych, by zechciały w zakresie własnych możności zaopiekować się losem uchodźców.

***

Jak się dowiaduje PAT., gdyby liczba uchodźców miała się znacznie powiększyć, to umieszczenie ich w większości wypadków w domach prywatnych (co obecnie ma miejsce), stałoby się niemożliwe, natomiast wchodziłoby w grę wyznaczenie odpowiedniego miejsca w jednym z województw centralnych i skierowanie tam nie tylko wszystkich znajdujących się już na terytorium Polski uchodźców, ale i tych, którzy będą musieli szukać schronienia jeszcze w Polsce wraz ze swoimi rodzinami.

Sukcesy wojsk republikańskich w Hiszpanii

Komunikat ministerstwa wojny stwierdza, że na froncie Cordoby, wojska republikańskie przeprowadziły zwycięsko dwie operacje na odcinkach Espiel i Villa del Rio w odległości 50 klm. na północo-wschód względnie północo-zachód od Cordoby. Wojska rządowe panują nad strefą linii kolejowej, prowadzącej z Cordoby do Cabeza del Guy oraz do Madrytu. Na odcinku Espiel oddziały rządowe zajęły wzgórza Perdegosillo i Penacrispina na drodze do Almaden. Na odcinku Villa del Rio, wojska rządowe posunęły się również znacznie naprzód, fortyfikując natychmiast zajęte pozycje.

Wyrok na uczestników marszu na Myślenice

W środę zakończyła się przed Sądem Okręgowym w Krakowie rozprawa przeciwko dwum jeszcze nie osądzonym uczestnikom marszu na Myślenice pod kierunkiem Doboszyńskiego, w czerwcu 1936 r.

Po przeprowadzonej rozprawie Sąd wydał wyrok, skazujący oskarżonych Jana Tyrkę i Józefa Wąsiołka po 10 miesięcy więzienia.

Problemy zasadnicze

Tragedia Czechosłowacji, opuszczonej przez sojuszników i „opiekunów", dobiega, o ile sądzić można, kresu. *Odruch uczuciowy* i w Angli, i we Francji, i w Stanach Zjednoczonych jest ogromny. Formułuje sens tego odruchu tow. Leon Blum na szpaltach „Populaire'a" paryskiego:

„Cokolwiek nastąpi, konsekwencje pójdą daleko i w Europie i we Francji. Wojna jest prawdopodobnie *odsunięta.* Ale w takich okolicznościach, że ja, który nie przestawałem nigdy walczyć o pokój... odczuwam podział między tchórzliwą ulgą i *wstydem*".

Organ naczelny odrodzonego „aktywizmu" polskiego (tego — z lat 1917 — 1918) pokpiwa sobie z rzekomych zwolenników „opieki" francuskiej w Polsce. Kpinki „Czasu" nie mogą, oczywiście, dotknąć obozu demokracji polskiej. Bo właśnie obóz demokracji polskiej, a polski ruch socjalistyczny — przede wszystkim, przeciwstawiał się od dziesiątków lat tej swoistej psychologii szukania

czyjejkolwiekbądź „opieki",

której to psychologji hołdowały ongiś tak zw. kierunki ugodowe w społeczeństwie polskim. Nie chodzi o żadne „opieki". Chodzi o fakt, że następuje

gruntowna zmiana

układu sił w Europie Środkowej, że trzeba, jak powtarzamy nieustannie, przygotowywać naród do nowych kolosalnych trudności, do nowych kolosalnych niebezpieczeństw.

Jeden z tych *nowych problemów* podniosłem wczoraj: sprawa losu Polaków po tamtej stronie Olzy przestała być sprawą *wyłącznie* polsko - czechosłowacką. Na scenę wkroczył już *„czynnik trzeci"*. Może rychło nadejść czas, kiedy znajdziemy się

sam na sam z „Trzecią" Rzeszą.

Musimy uczynić wszystko, by nie znaleźć się

W ROLI WASALA.

Tu jest sedno sprawy.

***

Wobec *takiego* tempa rozwoju sytuacji międzynarodowej,— dalszy rozwój naszego *położenia wewnętrznego* nabiera wagi szczególnej. Punktem centralnym tego położenia wewnętrzne go jest dzisiaj kwestia *nowych* wyborów do Sejmu i do Senatu nad podstawie *starej, dotychczasowej*, ordynacji wyborczej. Gdy mowa o stanowisku, jakie zajmą Polska Partia Socjalistyczna i Stronnictwo Ludowe wobec samego aktu wyborczego *w danych warunkach*, — decyzje ostateczne zapadną, jak już pisaliśmy, na posiedzeniach ciał kierowniczych obu ruchów masowych demokracji polskiej. Rada Naczelna PPS. zbiera się jutro. Mogę zapewnić zgóry zwolenników „sensacyj", *że nikt nie może liczyć*

na rozbieżność

pomiędzy decyzją Polskiej Partii Socjalistycznej w tej sprawie a decyzją Stronnictwa Ludowego. I śmiem zapewnić autorów niektórych plotek „sensacyjnych", że ani *nikomu z nas nie przychodziło* do głowy „targować się o mandaty", ani też — co podkreślam w imię lojalności — nikomu z kierowników systemu rządzenia nie przychodziło do głowy *obrażać nas* propozycją „targu o mandaty".

Wobec wielkich *naprawdę* zagadnień, które stoją przed Polską „targi o mandaty" mogą interesować tylko „zawodowych" szerzycieli pogłosek i plotek. Zagadnienie leży gdzieindziej: *by wyprowadzić życie wewnętrzne kraju ze „ślepego zaułka"*,

trzeba zmienić ordynację wyborczą,

szybko, zdecydowanie, z poczuciem odpowiedzialności za losy Państwa.

M. NIEDZIAŁKOWSKI.

Posiedzenie Rady Naczelnej P.P.S.

odbędzie się w nadchodzącą sobotę t.j. dnia 24-go września w sali Domu Z.Z.K. przy ul. Czerwonego Krzyża 20

Początek obrad o godz. 10 rano punktualnie

Sekretariat Generalny C.K.W.P.P.S.

W Londynie w decydujących chwilach

(Korespondencja własna)

Nie wiem, jak to będzie na świecie w chwili, gdy będziecie, Czytelnicy, brali do ręki ten numer. Może znów zajdzie jakaś nagła, gwałtowna zmiana w sytuacji międzynarodowej.

A tutaj chcą tej zmiany prawie wszyscy. Prawie, to znaczy, że nie chce jej śmiesznie mała garstka faszystów angielskich i najbardziej prawicowe elementy konserwatystów.

Ale nawet w tym ostatnim ugrupowaniu krok Rządu Chamberlaina wywołał głębokie uczucie niezadowolenia.

Anglia straciła kompletnie „prestiż" — oto jest zdanie umiarkowanych konserwatystów, z którymi miałem możność rozmawiać.

Wstyd, potworny wstyd — oto jak ujmują zagadnienie politycy centrowi i prawicowi, dodając przy tym, że cała afera jest „śmierdząca" (stinking in the nostrils).

Natomiast lewica widzi dalej i rozumie, że to nie sam tylko wstyd, z którym ostatecznie ludzie o giętkim sumieniu mogą się przecież pogodzić. Nie, lewica rozumie doskonale, że tutaj chodzi o dobro Anglii,

o czysto patriotyczną obronę granic,

o położenie kresu zwycięskiemu pochodowi faszyzmu, który bez wystrzału, czystym szantażem zdobywa wszystko, czego zapragnie.

STAND BY CZECHOSLOVAKIA

Stójmy przy Czechosłowacji!! Brońmy pokoju! Brońmy zagrożonych w następnym szeregu Polski, Szwajcarii, Danii, brońmy Francji, brońmy siebie samych! Brońmy dzisiaj, póki jeszcze czas, póki jesteśmy silniejsi, bo jutro, wzmocniony potężnie na siłach faszyzm może nas pokonać.

Takie i tylko takie wznoszono okrzyki, takie i tylko takie były transparenty. Ten tłum rozumiał, że zbawienie jest w przełamaniu — raz tylko, to wystarczy! — polityki zwycięskiego szantażu faszystowskiego. Toteż rezolucję w obronie Czechosłowacji uchwalono jednogłośnie i natychmiast zaniesiono na pobliską Downing Street, do premiera.

Niestety, wiadomo, jak gorzkie rozczarowanie przyniósł poniedziałek.

Wieczorem odbywało się w wielkiej sali kwakrów zebranie, poświęcone zagadnieniom obrony przeciwlotniczej. Wykładowcą miał być członek Labour Party, profesor Uniwersytetu Londyńskiego. Jest on wielkim specjalistą z tej dziedziny,

sporo czasu spędził w Hiszpanii i studiował zagadnienia obrony przeciwlotniczej na tragicznej praktyce ludu hiszpańskiego.

Zebranie przerodziło się jednak samorzutnie w ogromny wiec protestacyjny przeciwko ustępstwom wobec hitleryzmu. Sala nie mogła pomieścić wszystkich, choć wstęp kosztował całego szylinga.

— Kiedyś my będziemy musieli odrobić i z pewnością odrobimy to, co w tak bezwstydny sposób zostało w naszym imieniu zrobione — powiedział jeden z mówców. — Tylko, że wtedy będziemy mieli o wiele gorsze, niż dzisiaj warunki i trudniejsze dzieło.

— Hańba! Wstyd! Musimy się cofnąć! — oto jakie padały okrzyki z tłumu, w którym dojrzałem marynarzy z floty wojennej, robotników, inteligentów i wielu księży.

W tak gorącą atmosferę wpadła jak bomba wiadomość, odczytana ze świeżego wydania gazety wieczornej.

— Najwyższa władza Labour Party postanowiła, w wykonaniu uchwał konferencji w Blackpool, zaprosić natychmiast przedstawicieli Francuskiej Partii Socjalistycznej i Generalnej Konfederacji Pracy do Londynu, celem wspólnego obradowania nad sytuacją i uchwalenia konkretnych posunięć, jakie powinien wykonać świat pracy obu krajów. Przyjeżdżają Bothereau z C. G. T. i były minister Vincent Auriol z partii socjalistycznej.

Entuzjazm wybuchł tak szalony, że aż zwątpiłem o przysłowiowym chłodzie Anglików. Okrzykom i wiwatom nie było końca.

— *My, robotnicy i inteligenci, jesteśmy ogromną większością tego kraju. My chcemy przeciwstawienia się faszyzmowi! Podobnie jest we Francji. Niechaj wspólna konferencja da to do zrozumienia naszym rządom w sposób, nie pozostawiający wątpliwości.* — takie padały komentarze z trybuny i z sali.

Odczyt profesora Haldane'a o obronie przeciwlotniczej, który nastąpił potem, miał w tym nastroju coś wyjątkowo dramatycznego, coś z bezpośredniego przygotowywała się do mających lada chwila nastąpić ataków lotnictwa niemieckiego.

Nie będę opisywał szczegółowo zagadnień obrony przeciwlotniczej ogromnego miasta, choć dowiedziałem się wielu niezmiernie ciekawych rzeczy (jak na przykład tego, że niebezpieczeństwo pożarów jest stanowczo przeceniane, natomiast groźba bomb niszczących jest niedoceniana na ogół). Z dyskusji i zapytań wynikało, że przeciętny mieszkaniec Londynu interesuje się zagadnieniami obrony przeciwlotniczej bardzo, uważa je za sprawę życia i śmierci i zna się na nich wcale nieźle. Wszystko to dowodzi naturalnie całkiem realnego liczenia się z niedaleką wojną.

***

Na ulicy, na spacerze, znów — jak w Opactwie Westminsterskim przed paru dniami — przemówiła mi do wyobraźni cała potęga Wielkiej Brytanii. Oto posąg Wiktorii, której panowanie było nieustannym wzrostem sił angielskich. Otaczają go ze wszystkich stron ogromne monumenty, wzniesione ku czci kolonij i dominiów. Nowa Zelandia, Australia, Kanada, Afryka Południowa—cały świat...

Masło, zboże, szynka, jajka, bogactwa mineralne i i niewyczerpany zasób materiału ludzkiego, gotowego bronić demokracji...

Oto nad spokojnym placem Trafalgarskim postać admirała Nelsona, który bohaterską śmiercią przypłacił walkę o morską potęgę Anglii, potęgę niezachwianą po dzień dzisiejszy...

Oto wielu, wielu innych, tak dobrze znanych...

I to wszystko, cała ta potęga, nalcżąca przecież nie tylko do przeszłości, ma dzisiaj ustąpić?

Rozumiem, że angielski „man in the street" (człowiek ulicy) nie może tego przełknąć.

Londyn, poniedziałek.

WIKTOR GROSZ

Zagranica o Czechosłowacji

PROBLEM „OJCOSTWA".

Havas donosi z Londynu, że projekt odstąpienia Sudetów Rzeszy wyszedł od Anglji i że Daladier i Bonnet tylko z bólem serca na to się zgodzili.

Natomiast „Times" i „Daily Herald" twierdzą przeciwnie, że to właśnie Daladier i Bonnet zaproponowali owo rozwiązanie.

OPINIA FRANCUSKIEGO SZTABU GENERALNEGO.

Korespondent paryski londyńskiego „Daily Herald" donosi, że francuski sztab generalny oświadczył Rządowi francuskiemu, iż armia może obecnie wziąć na siebie odpowiedzialność za skuteczną obronę kraju i że jest w pełni przygotowana na wszelkie ewentualności, **że jednak armia nie mogła by dać takiej samej gwarancji w razie zmian terytorialnych w Europie środkowej.** Sytuacja mogłaby się wówczas zmienić na niekorzyść Francji.

STANOWISKO AMERYKI.

Agencja Havasa w dłuższej depeszy ze Stanów Zjednoczonych wyraża pogląd, że wizyta Chamberlaina u Hitlera wywarła u kierowników polityki amerykańskiej niezbyt miłe wrażenie.

Stany Zjednoczone wielokrotnie dawały do zrozumienia, że są przeciwne rządom dyktatury i dlatego chętnie widziałyby porozumienie państw demokratycznych, do którego ewentualnie przyłączyłyby się.

Chamberlain zaś jest zwolennikiem porozumienia się z Hitlerem i Mussolinim. Podróż jego do Hitlera oceniają w Stanach Zjednoczonych, jako pierwszą próbę takiego porozumienia.

To też Stany zachowują teraz rezerwę; bacznie śledzą wypadki europejskie, ale unikają wszystkiego, coby mogło być tłumaczone, jako mieszanie się Stanów do spraw europejskich.

WYMIANA LUDNOŚCI, ZAMIAST USTĄPIENIA ZIEMI.

Znany przewódca angielskiej Partii Pracy, przemawiając na zebraniu robotniczym, oświadczył m. in. co następuje:

„Granica obecna między Czechosłowacją a właściwymi Niemcami była nią przez 900 lat. Sporny teren nigdy nie był częścią Niemiec w jakimkolwiek realnym tego słowa znaczeniu, lecz przed wojną stanowił część Austro-Węgier.

Niemcy nie mają tedy rozsądnego tytułu do tego górzystego terenu, będącego poza tym naturalną granicą, jak Alpy i Pireneje.

Gdyby przyjąć, że niektórzy Niemcy sudeccy chcą mieszkać w Rzeszy, to trzeba będzie również przyjąć, że nie mniejsza liczba Niemców z Rzeszy chciałaby żyć poza nią.

Czyż nie byłoby rozumniej wymienić odpowiednią liczbę ludności bez zmian terytorialnych?

Panika wśród hitlerowców

zamieszkałych w głębi Czechosłowacji

Wiadomość o decyzji wielkich mocarstw co do kraju Sudeckiego nie tylko nie wywołała uczucia radości wśród hitlerowców, zamieszkałych w głębi Czechosłowacji, lecz wręcz przeciwnie — uczucie przygnębienia i panikę.

Obawiają się oni, iż w razie przyjęcia planu Anglii i Francji, nastąpi wymiana hitlerowców z głębi Czechosłowacji na demokratycznych Niemców z kraju Sudeckiego. Hitlerowcy przeniesieni zostaną do kraju Sudeckiego, gdy demokratyczni Niemcy, nie tęskniący za hitlerowskim rajem, przeniesieni zostaną w głąb Czechosłowacji.

Takie rozwiązanie hitlerowcom wcale się nie uśmiecha i woleliby nadal wyznawać swą ideologię, krzyczeć o ucisku, ale być pod rządem czechosłowackim.

Kłamstwa niemieckiego radia

Przed paroma dniami niemieckie Radio podało wiadomość, że fabryka Schichta w Aussig, pod kierownictwem komunistycznego komisarza, wyrabia palną broń ręczną i gazy trujące.

Tym głośnym „komunistycznym komisarzem" jest niejaki Pocapka.

Otóż Pocapka, rzekomo wyrabiający gazy trujące, celem wytrucia ludności sudeckiej, jest starym socjalistą, mężem zaufania robotników socjalistycznych fabryki Schichta, która nadal, jak i dotychczas, wyrabia mydło.

Tow. Pocapkę znają hitlerowcy sudeccy, którzy niewątpliwie serdecznie się uśmieli z tego, że niemiecki Rundfunk zrobił z niego komunistę i truciciela, ale w Rzeszy go nie znają i łatwo uwierzą, że Schicht porzucił mydło i pod kierownictwem Pocapki, który, według niemieckiego Rundfunku, jest prezesem Rady tego przedsiębiorstwa, wyrabia broń i trucizny.

Największy teleskop świata

Cudo nauki i techniki

W Stanach Zjednoczonych pracuje się od kilku lat nad teleskopem, który będzie nie tylko największym w świecie, ale którego szczegóły przedstawiają się wprost fantastycznie.

A więc średnica perspektywy teleskopu liczyć będzie 508 centymetrów, o 100 proc. więcej, aniżeli średnia największego dotąd teleskopu z góry Wilsona.

Nowy teleskop stanie na szczycie Palomar w Kalifornii, leżącym 1829 metrów nad poziomem morza. Aby sprowadzić na ten szczyt poszczególne części teleskopu, wy budowano specjalną drogę długości 32 kilometry.

Prace nad teleskopem potrwają jeszcze kilka lat, ponieważ sama soczewka lustrzana wymaga sze regu lat stopniowego ochładzania by na niej nie pozostało najmniejszej skazy.

To cudo techniki i nauki ma udostępnić odległość 10 tys. trylionów kilometrów!

By zdać sobie sprawę z tej cyfry, wystarczy powiedzieć, że światło potrzebowałoby *miliarda lat*, by dotrzeć do punktu oddalonego na taką przestrzeń. Astronomowie dostrzegliby tedy w tym teleskopie to, co było przed miliardem lat!

Nawiasem mówiąc: 10 tysięcy trylionów to cyfra o 23 zerach!

Na budowę tego fantastycznego cuda Instytut Rockefellera ofiarował dotąd 6 milionów dolarów.

Nie rozumiem...

We środę wieczorem grupa sympatycznych młodzieniaszków w mundurach uczniowskich wznosiła na rogu Nowego Światu i Alei Jerozolimskich w Warszawie okrzyki, pełne młodzieńczego wigoru:

PRECZ Z BENESZEM! UWOLNIĆ DOBOSZYŃSKIEGO!

Jakaś zacna staruszka zapytała przechodnia:

„Nie rozumiem... Czy to ten pan Benesz zamknął tego pana Doboszyńskiego?"

Przechodzień odpowiedział:

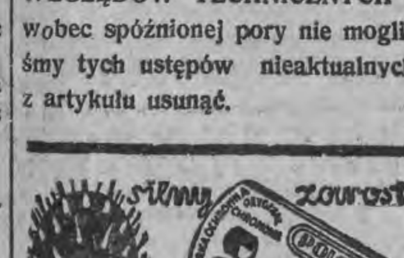
„Ja też, proszę Pani, nie rozumiem"...

Autentyczne!

AR.

Od Redakcji

Niektóre ustępy naszego artykułu wczorajszego p. t. **RACHUNEK, CZYNIONY BEZ GOSPODARZA (podpis: BD.)** okazały się już wieczorem nieaktualne. Artykuł był pisany, z natury rzeczy, przed nadejściem środowych depesz wieczornych. Niestety, **ZE WZGLĘDÓW TECHNICZNYCH** i wobec spóźnionej pory nie mogliśmy tych ustępów nieaktualnych z artykułu usunąć.

Pokwitowania

Na głodne dzieci Hiszpanii.

Jan Galewski — Łódź zł. 15. Związek Zaw. Malarzy i Lakierników — Lwów zł. 10.

Na Zlot! Na Zlot!

W niedzielę najbliższą odbędą się

dwa Zloty naszej młodzieży P. P. S.

W Łodzi:

o godz. 10.15 r., zbiórka na ul. Kościuszki

W Rzeszowie:

zbiórka o 8.30 r. przy ul. Batorego 20 dla organizacyj miejscowych i o godzinie 9 przy ul. Sobieskiego 10 dla organizacyj zamiejscowych

Robotnicy popierajcie swoje pismo

Komunistyczny totalizm

Nowe hasło w Z.S.S.R.

Czytamy stale moskiewską „Prawdę" — i jesteśmy pełni zdumienia... O aktualnych wypadkach w Europie — Czechosłowacja! — prawie nic nie ma. Prawie całe numery, już coś od tygodnia lub więcej, poświęcone są przedrukowi NOWEGO PODRĘCZNIKA „dziejów komunistycznej partii ZSSR". Oto np. przed nami ostatni (258) numer: aż 3 ogromne stronice poświęcono temu podręcznikowi. Ale nie dość na tym! Co parę dni *wstępne* artykuły są poświęcone także temu podręcznikowi. W rezultacie w najbardziej dramatycznej chwili polityki europejskiej centralny organ partii zajmuje się HISTORIĄ. Od tygodnia (przeszło) pismo ma charakter historyczny. Każe więc czytelnikowi patrzeć wstecz, w przeszłość. Dlaczego?

Coś w tym przecie musi być.

Z obskurnego pochlebiania prasy, z uniżonego i roztkliwionego tonu widać, że w opracowaniu nowego podręcznika brał udział „sam" Stalin. To też sypią się komplimenty, pochlebstwa bez liku. Nowy podręcznik jest „wypadkiem o światowym znaczeniu!" — woła „Prawda" w artykułach i w korespondencjach z zebrań. Podręcznik jest napisany z „iście stalinowską mądrością" i t. p.

Tak, niewątpliwie „sam" Stalin redagował podręcznik lub nawet napisał te czy inne rozdziały lub ustępy. Najbardziej roztkliwiano się w prasie nad rozdziałem IV (walka o filozofię materialistyczną w okresie reakcji po rewolucji 1905 r.). Czyżby Stalin brał największy udział właśnie w opracowaniu tego rozdziału?

Obecnie rozpętano cały *„ruch"* po fabrykach—w związku z „podręcznikiem". Zakładać kółka! studiować historię partii! uczyć się z nowego podręcznika! Jeśli do kolejnych 3 stronic dziennika dodamy wstępny artykuł i korespondencje z różnych posiedzeń, poświęconych podręcznikowi, pokaże się. że niemal całe numery są związane z podręcznikiem!

Naturalnie, jest to pewna DYWERSJA PSYCHOLOGICZNA: chodzi o zwekslowanie uwagi; o odciągnięcie uwagi od aktualnych problemów w Europie — skoro ZSSR, z wiadomych przyczyn nie może odegrać należytej roli w ich rozwiązywaniu.

Ale jest jeszcze cel inny. Ta nowa „historia" (z podręcznika) jest oczywiście historią bardzo swoistą. Jest APOLOGIĄ I APOTEOZĄ STALINA. Jest zarazem „zdemaskowaniem" roli „wrogów ludu", wszelakich „trockistów" i „bucharinowców". Jest to więc nie obiektywna historia, lecz apologia „genialnego wodza". Masowe, zorganizowane na wielką skalę studiowanie tej „historii" ma na celu walkę z herezjami, ujednolicenie poglądów, wzmocnienie wiary w „kochanego wodza narodów".

Dlatego właśnie nowa „historia" wysuwa na pierwszy plan osobę Stalina i na każdym kroku piorunuje na „ukłonistów" (heretyków). Dla Lenina jest uznanie, ale poza tym... zostaje sam Stalin. Inni działacze znikli z tej historii. Przeważnie zresztą okazali się „wrogami ludu".

Bierzemy cytowany już (258) numer „Prawdy". Kolejny rozdział „historii" opisuje przeprowadzenie masowej kolektywizacji rolnictwa. Dlatego też artykuł wstępny również przypomina dzieje tej kolektywizacji i zasługi Stalina. Przecież to był „stalinowski plan" kolektywizacji! Przecież — powiada „Prawda"— był „rozwinięciem i *wzbogaceniem* (podkreślenie „Prawdy") spółdzielczego planu Lenina". Tak „wielki" Stalin „wzbogacił" Lenina...

A kończy się artykuł wstępny — koniecznością wzmocnienia „czujności". Widzimy więc, po co jest potrzebna „historia". Czytamy: „Doświadczenie partii w walce z wrogami uczy nas czujności, umiejętności DEMASKOWANIA I NISZCZENIA WROGÓW".

Takie są dzieje (na razie) tego osobliwego podręcznika, który w „Prawdzie" drukowany jest w dalszym ciągu.

Historia z tą osobliwą „historią" pokazuje raz jeszcze, *do czego dochodzi totalizm.* Naukę przeistacza w ściganie heretyków. *Stawia ją w służbę „reżimowi". Czyni z niej „apologię" — „genialnego wodza"!...*

K. CZAPIŃSKI.

Poziom szkolnictwa
w „Trzeciej" Rzeszy

Sfery przemysłowe i wojskowe **w Hitlerii** są zaniepokojone niezwykle niskim poziomem abiturientów niemieckich szkół ludowych. Sfery te niepokoją się, jak będzie, wobec tego, wyglądał przyszły poziom kadr technicznych i podoficerskich. Również w szkołach średnich sytuacja przedstawia się niepokojąco.

Oto niektóre odpowiedzi na pytania egzaminacyjne w szkołach Niemiec zachodnich:

Karol Wielki (768 — 814 po Nar. Chryst.) był to „najsłynniejszy król pruski" (Prusy dopiero w jakieś 900 lat później stały się królestwem!). Bismarck, twórca niemieckiej potęgi militarnej przeobraża się we „francuskiego ministra spraw zagranicznych". Von Stein, znany przeciwnik Napoleona, pruski mąż stanu, był tylko „założycielem szkoły żeńskiej w Monastyrze". Paryż jest „stolicą Westfalii".

Przytaczając te fakty „Der deutsche Volkswirt" podaje jeszcze, że w jednym z wielkich miast Saksonii ze 160 kandydatów do zawodu zecerskiego, którzy ukończyli szkoły powszechne, 120 musiano odrzucić wobec braku znajomości zasad ortografii.

Na te symptomaty zwraca pismo uwagę sfer, kierujących działalnością szkolnictwa niemieckiego.

Kobiety
w niemieckim przemyśle zbrojeniowym

Od początku t. zw. „manewrów" w Niemczech, jak wiadomo stoi pod bronią 1 i pół miliona ludzi, 370.000 znajduje się w szeregach Służby Pracy, 300.000 sypie fortyfikacje na obszarze granicznym. W tym stanie rzeczy **każdy dziesiąty robotnik został wciągnięty do szeregów.**

W przemyśle zbrojeniowym powstały luki, które zapełnić mają zwerbowani do pracy cudzoziemcy i kobiety. Kobiety, które podczas wojny pracowały w fabrykach broni i amunicji, otrzymały polecenie zgłoszenia się do pracy. Protesty rozgoryczonych tym powołaniemm do pracy przymusowej kobiet zostały odrzucone.

Prócz tych metod przymusowych, hitlerowcy liczą na „dobrowolny" napływ kobiet do pracy. Niskie płace i zasiłki nie starczą na wyżywienie rodzin, a więc matki, jeśli nie chcą, by ich dzieci głodowały, muszą starać się o pracę zarobkową. W „Angriff" zastępca dyrektora urzędu pośrednictwa pracy domagał się, by 500 — 600 tysięcy kobiet zamężnych skierowano do pracy.

Delegacja Z. N. P.
u p. ministra Świętosławskiego

W związku z rzuceniem bomby do lokalu oddziału łódzkiego Zw. Nauczycielstwa Polskiego, p. minister W. R. i Ośw. Publ., prof. Świętosławski, przyjął w dn. 21 września b. r. delegację tego Związku. P. minister wyraził głębokie oburzenie z powodu tego zamachu, stwierdzając, że podobne zamachy świadczą o moralnym zwyrodnieniu zamachowców, działających na szkodę Państwa i jego praworządności.

Gwoli ścisłości przypominamy, iż nie jest to pierwszy zamach na Z. N. P. i już w maju ub. roku rzucono bombę przy ul. Dobrej, przed Wydziałem Wydawniczym ZNP., która na szczęście nie pociągnęła żadnych skutków. Sprawców rzucenia tamtej bomby dotychczas nie wykryto.

***

W uzupełnieniu wiadomości o zamachu bombowym pod lokalem ZNP. podajemy następujące nowe szczegóły.

Onegdaj o godz. 18.30 nastąpił wybuch bomby pod drzwiami lokalu Zw. Naucz. Polskiego przy ul. Zachodniej 72.

W chwili wybuchu w sieni znalazł się członek ZNP, który pracował, jako kierownik szkoły powszechnej przy ul. 6-go sierpnia 56, 53-letni Józef Łuczyński. Został on zabity na miejscu.

W lokalu ZNP znajdowało się w chwili wybuchu kilka osób, które zostały ranne odłamkami spadającego muru i cegłami. Ciężko ranny został również Chil Jaskowicz, właściciel domu, którego mieszkanie mieści się obok lokalu Z.N.P.

Na miejsce wybuchu przybyła natychmiast straż ogniowa, kilka karetek pogotowia oraz przedstawiciele władz. Dokonano natychmiast szeregu aresztowań. Wyniki dochodzenia nie są na razie znane.

Charakterystyczne jest, że od kilku dni na tablicy wiszącej w sieni domu przy ul. Zachodniej 72, pojawiały się napisy „Precz z żydokomuną".

Oryginalna demonstracja — na leżąco

Studenci hindusey w Kalkucie w oryginalny sposób zademonstrowali w tych dniach na rzecz „pokoju, wolności, postępu".

Oto położyli się w szeregach przed gmachem uniwersytetu, trzymając w rękach sztandary z wymienionymi hasłami.

Leżeli godzinami, w kałużach błota, zamykając dostęp do uniwersytetu zarówno studentom, jak też personelowi służbowemu i profesorom.

Pierwsza Polska Wystawa Szpitalnictwa

Mimo, że Polska stoi na jednym z ostatnich miejsc na świecie pod względem ilości szpitali — mimo, że zagadnienie szpitalnictwa zarówno w czasie pokoju, jak i w czasie wojny jest jednym z najważniejszych zagadnień w życiu każdego kraju — zdobyliśmy się na urządzenie pierwszej polskiej wystawy szpitalnictwa dopiero w r. 1938 ; to tylko dzięki wybitnemu poparciu Ministerium Spraw Wojskowych. Komitet wystawy postawił sobie za cel cztery główne zadania:

1. „Spopularyzowanie słowa „szpital" w jaknajszerszych masach ludności, nie odróżniających szpitala od przytułku, nie zdających sobie sprawy jak potężnym orężem jest dzisiejszy szpital w walce z plagami ludzkości, jak gruźlica, rak, choroby zakaźne i inne".

2. „Przedstawienie poglądowe w dziale naukowo - dydaktycznym Wystawy ilości i wartości naszych szpitali w porównaniu z innymi krajami, aby przedstawić społeczeństwu konieczność rozbudowy i ulepszenia ich stanu".

3. „Krótka rewia dorobku przemysłu polskiego, pracującego nad rozbudową i wyposażeniem szpitali, a więc przemysłu budowlanego, chemiczno - farmaceutycznego, wyrobu wszelkich przyrządów i narzędzi i t. p. przemysłu, który coraz skuteczniej wypiera przemysł zagraniczny, uniezależniając kraj od obcych".

4. „Konieczność przedstawienia nielicznych zagranicznych eksponatów, nie wytwarzanych w Polsce, które powinny posłużyć jako wzór i podnieta dla naszego przemysłu w pilnej pracy, w której ustawać nie wolno nikomu".

Stwierdzamy, że: 1. ludność zdaje sobie doskonale sprawę z tego, jak potężnym orężem jest dzisiejszy szpital w walce z chorobami Najlepszym dowodem tego jest fakt, że w żadnym ze szpitali w Warszawie nie ma wolnych łóżek. Na wolne łóżko w szpitalu musi nieraz chory czekać tygodniami.

2. Ludność zdaje sobie doskonale sprawę z konieczności rozbudowy i zwiększenia liczby szpitali. Czekamy, aż „odnośne czynniki" dojdą również do tego przekonania i Rząd przystąpi do masowej budowy szpitali.

3. Nasz przemysł chemiczno-farmaceutyczny jest całkowicie zależny od zagranicy. Prawie wszystkie większe firmy chemiczno - farmaceutyczne, których stoiska widzimy na wystawie albo pracują na obcych patentach, albo wytwórczość ich jest oparta na pół-fabrykatach, sprowadzanych z zagranicy. Rzecz jasna, że na wypadek wojny stwarza to niebezpieczeństwo dla nas.

4. Eksponaty zagraniczne w dziedzinie szpitalnictwa nie są na wystawie nieliczne. Przeciwnie — są b. liczne. I tu—rzecz ciekawa znakomita większość jest pochodzenia niemieckiego. Wydaje nam się, że to nie przemysł krajowy co raz skuteczniej wypiera zagraniczny — raczej obcy coraz to bardziej uzależniają kraj od siebie.

**

Mimo tych kilku krytycznych uwag, dotyczących zresztą raczej stanu szpitalnictwa w Polsce, — stwierdzamy, że myśl urządzenia wystawy była myślą bardzo szczęśliwą i że mimo trudności, z którymi musiał się borykać komitet wystawy, Wystawa „udała się".

Całość wystawy przedstawia się imponująco. W hallu parterowym rozwieszono wizerunki sławnych działaczy szpitalnictwa. W Dziale Naukowo - Dydaktycznym zwraca uwagę szereg obrazów — przedstawiających rozwój szpitalnictwa od przytułku do nowoczesnego szpitala i najważniejsze momenty z historii szpitalnictwa w Polsce. Wielka mapa świetlna uzmysławia stan obecny szpitalnictwa polskiego, zaś szereg innych eksponatów obrazuje postęp w tej dziedzinie. Radzimy zwrócić uwagę na eksponaty, przedstawiające stan walki z gruźlicą oraz opiekę nad umysłowo chorymi. Pamiętajmy, że w Polsce odsetek umierających na gruźlicę jest najwyższy na całym świecie. W Dziale Budownictwa widzimy model aparatu, wynalezionego przez Pana Prezydenta, Prof. Dr. I. Mościckiego, służącego do wytwarzania górskiego powietrza w mieście. W dziale tym widzimy plany i makiety wzorowych szpitali, zarówno istniejących, jak i znajdujących się w budowie. Uwzględniono tutaj również dział sanatoriów gruźliczych oraz dział zakładów psychiatrycznych. Jedną z sal poświęcono przedstawieniu wytycznych zapewniających racjonalną rozbudowę szpitalnictwa w Polsce.

Na parterze szereg firm przemysłowych demonstruje eksponaty z działu wyposażenia. A więc, widzimy stoły operacyjne, łóżka, meble szpitalne, szereg aparatów i urządzeń, a w szczególności precyzyjne, bardzo interesujące aparaty optyczne. Uzupełniają ten ciekawy dział urządzenia kąpielowe, dezynfektory, pralnie i kuchnie.

Na pierwszym piętrze rozmieściło swe eksponaty Polskie Powszechne Towarzystwo Farmaceutyczne, Polski Komitet Zielarski i inne organizacje zaprzyjaźnione.

W Dziale Farmaceutycznym szereg *wybitnych firm farmaceutycznych* demonstruje szereg artykułów, wchodzących w zakres chemii farmaceutycznej. W dziale elektromedycyny i chirurgii widzimy poraz pierwszy polskie aparaty Roentgena, wykonane całkowicie w kraju. Dział ten do tej pory był uzależniony w całości od zagranicy. Obecnie część zapotrzebowania będą mogły pokryć wytwórnie krajowe. Na drugim piętrze Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie w szeregu tablic i makiet przedstawia rozwój szpitalnictwa społecznego, demonstrując własne szpitale i statystyki, stwierdzające, jaką rolę w lecznictwie ogólnym zajmuje lecznictwo społeczne. Szereg szpitali polskich wystawia fotomontaże i statystyki, uzmysławiające ich działalność.

Szereg księgarni wydawniczych wystawia dzieła fachowe z zakresu farmacji i medycyny.

Ponadto w dziale ogólnym demonstrowane są eksponaty firm odzieżowych, bieliźnianych, sprzęt kuchenny, środki do prania, mydła i t. p.

Na trzecim piętrze rozmieściło swoje eksponaty Wojsko. Piękne stoiska demonstrują organizację Wojskowej Służby Zdrowia. Na szczególną uwagę w Dziale Wojskowym zasługuje Instytut Chirurgii Urazowej, przedstawiający ratownictwo urazowe, bardzo ciekawe eksponaty i tablice sprzętu urazowego — oraz technikę leczenia urazów.

Kierownictwo Zaopatrzenia Sanitarnego wystawia różne rodzaje opatrunków oraz tablice statystyczne. W dziale tym również demonstrowane jest łóżko wraz z aparaturą, stosowaną w gazolecznictwie. Na dziedzińcu rozmieszczone zostały eksponaty Ratownictwa Sanitarnego, samolot sanitarny i spadochrony sanitarne. Czołówka samochodowa chirurgiczna ufundowana przez pracowników Państwowej Służby Zdrowia dla Armii, karetki Pogotowia Ratunkowego w Warszawie oraz kolumna kąpielowo - dezynfekcyjna P. C. K. Całość Wystawy świadczy o sprężystej organizacji, jak również i o tym, że inicjatywa Polskiego *Towarzystwa Szpitalnictwa była* ze wszech miar szczęśliwa.

Może teraz społeczeństwo zrozumie jeszcze lepiej, jak wielkie znaczenie odgrywa szpital w życiu każdego człowieka i w życiu narodu. Musimy przełamać bierność społeczeństwa, spokojnie znoszącego brak szpitali.

Dr. I. J.

WIADOMOŚCI SPORTOWE

NOWOŚCI

PODOBNYCH TYPÓW NIE MOŻNA WYSTAWIAĆ W REPREZENTACJI POLSKI

Katowicka „Polonia" donosi:

Kapitan związkowy Polskiego Zw. Piłki Nożnej, p. Kałuża postanowił w przyszłości nie uwzględniać Wilimowskiego przy zestawieniu składu reprezentacji Polski. Wilimowski wykazuje karygodny brak ambicji. On w znacznej mierze ponosi winę za niedzielną klęskę z Niemcami. Nie tylko, że grał słabo, ale nadomiar złego nie był zadowolony, że w składzie Polski uwzględniono Peterka. Już na obozie w Warszawie, Wilimowski oburzał się na prasę śląską, która domagała się Peterka na środku ataku, a na meczu w Kamienicy ignorował kolegę, nie zagrywając z nim zupełnie. Że Wilimowski został wyznaczony na mecz z Jugosławią, to tylko z konieczności. Trudno bowiem w ostatniej chwili znaleźć innego łącznika. Na miejsce Wilimowskiego musi się jednak znaleźć inny piłkarz. Przede wszystkim ambicją Śląska będzie dostarczyć p. Kałuży kilku młodych utalentowanych graczy, z mniej znanych klubów. W najbliższym czasie wszczęta zostanie specjalna akcja w tym kierunku.

Na Wilimowskiego panuje na Śląsku ogromne oburzenie, a przy tym w związku z jego ostatnim występem w Kamienicy, snute są najrozmaitsze domysły. Jeden z wybitnych działaczy śląskiego OZPN. interweniować ouzie u p. Glabisza, by Wilimowskiego nigdy już na mecze z Niemcami nie uwzględniać, zachowanie się tego zawodnika wzbudziło bowiem różne podejrzenia.

PIŁKA NOŻNA

PRZED MECZAMI Z JUGOSŁAWIĄ I ŁOTWĄ.

Niedzielne mecze reprezentacji Polski z Jugosławią i Łotwą będą 87 i 88 spotkaniem naszej piłkarskiej reprezentacji. Z rozegranych dotychczas 86 spotkań wygraliśmy 33 mecze, zremisowaliśmy 14 i przegraliśmy 39. Stosunek bramek jest dla nas korzystny i wynosi 193 do 187. W roku bież. nasza reprezentacja rozegrała 4 mecze, przegrywając z Jugosławią 4:1, z Brazylią 5:6, z Niemcami 1:4. Pokonaliśmy jedynie Irlandię 6:0. Stosunek bramek wynosi 12:11 na naszą korzyść.

Zwycięsca niedzielnego meczu Polska — Jugosławia zdobędzie puchar wędrowny króla Jugosławii Piotra II.

PŁYWANIE

RAGHILD HVEGER I BJOERN BORG NA STARCIE.

W Osterbro (Dania) odbył się ciekawy mecz pływacki pomiędzy reprezentacjami Kopenhagi i duńskiej prowincji. Prowincja dzięki Ranghild Hveger odniosła zwycięstwo w nieznacznym stosunku 43,5:39,5. Hveger startowała w 3 konkurencjach, odnosząc oczywiście 3 zwycięstwa. Uzyskała ona na 100 m. styl. dow. czas 1:06,2, na 400 m. styl. dow. 5:15, na 100 m. na wznak 1:16,1. Na 200 m. klas. triumfowała młodziutka mistrzyni Europy Inge Sörenssen w czasie 3:05,6.

W konkurencjach męskich startował poza konkursem najlepszy obecnie pływak Szwecji Bjoern Borg. Wygrał on 500 m. styl. dow. w czasie 5:14,5 przed Duńczykiem Petersenem, który uzyskał 6,21, bijąc rekord Danii. Borg startował również na 100 m. na wznak, uzyskując bardzo dobry czas 1:08,6. Ten ostatni wynik jest nowym rekordem Szwecji.

SPORTY MOTOROWE

WYNIKI MECZU AUTOMOBILOWEGO WARSZAWA — ŁÓDŹ.

We środę tj. w 10 dni po rozegraniu meczu automobilowego Warszawa — Łódź ogłoszone zostały rezultaty tej imprezy.

Przedstawiają się one następująco:

Konkurencja indywidualna: 1) Hofman (Łódź) 255 pkt., 2) J. Weigt (Łódź) 245 pkt., 3) Grappow (Łódź) 234 pkt., 4) Szulde (Łódź) 232 pkt., 5) Kaster (Łódź) 231 pkt., 6 — 8) Pronaszko (Warszawa), Kalczyński (Łódź) i Steigert (Łódź) po 222 pkt., 9 — 10) Rozenblat (Łódź) i Plihal (Łódź) po 219 pkt.

W konkurencji zespołowej wygrała Łódź w stosunku 3797:2656 pkt.

Na Górnym Śląsku

Wśród przyjaciół...

W „Związku Powstańców Śląskich" panują dziwne stosunki. Niedawno na Zjeździe Młodzieży Powstańczej była poważna bijatyka. Około 200 delegatów na zjazd bojówki powstańcze z sali wyrzuciły. Były w robocie laski i krzesła. Delegatów, pochodzących przeważnie z powiatu pszczyńskiego, nie dopuszczono na zjazd, ponieważ zbuntowali się przeciwko prezesowi Kempnymu, któremu postawiono szereg zarzutów.

W organizacjach „sanacyjnych" nikt nie ma prawa swobodnego wypowiedzenia swej opinii. Gdy na ostatniej konferencji „Ozonu" w Katowicach jeden z członków wypowiedział kilka krytycznych uwag o „Ozonie" odebrano mu głos. Nieopatrzny interpelant znalazł się odrazu na czarnej liście i uznano go za „wrzód" na organizmie ozonowym. Z buntownikami w „Młodzieży Powstańczej" postąpiono w myśl zasad totalistycznych; wyrzucono ich i dołożono im jeszcze na drogę...

Ostatnio wybuchły nowe awantury w łonie „Związku Powstańców". Donosi o tym organ p. Grajka, wielkiego przyjaciela „Ozonu":

„W Sądzie Grodzkim w Mikołowie odbędzie się w tych dniach proces, który wynikł na tle pewnych nieporozumień, jakie wyłoniły się w grupie mikołowskiej Związku Powstańców Śląskich.

Na ławie oskarżonych zasiądzie członek zarządu powiatowego Pudełko, którego zaskarżył prezes grupy mikołowskiej p. Wikarek o zniesławienie. P. Wikarek zrezygnował ostatnio ze stanowiska prezesa grupy i wystosował do zarządu głównego obszerny list, którym uzasadnił swój krok. Wikarek stwierdził, że niedawno temu grupa jego otrzymała zaproszenie do wzięcia sztandaru grupy w Starej Kuźni. Grupa mikołowska nie mogła jednak skorzystać z tego zaproszenia, gdyż na liście osób komitetu honorowego znajdowały się osoby, których nie można zaliczyć do Polaków, przy czym jedna z nich była już karana dwukrotnie przez władze za zniewagę władz polskich. To samo miało rzekomo miejsce na uroczystości powstańczej w Piotrowicach.

Spór ten wziął szersze rozmiary, gdyż zarząd powiatowy zawiesił w czynnościach w kilka dni później pozostałych członków grupy mikołowskiej i ustanowił zarząd komisaryczny.

Obecnie dowiadujemy się, że zarząd główny Związku Powstańców Śląskich nie solidaryzuje się z uchwałą zarządu powiatowego i specjalnym listem polecił członkom starego zarządu spełniać swe obowiązki. Jest to równoznaczne z nieuznaniem zarządu komisarycznego.

Spór ten może wziąć większe rozmiary, bowiem zarząd powiatowy nie chce się zastosować do polecenia zarządu głównego i cofnąć swej uchwały".

Jak twierdzi zatym organ p. Grajka, w „Zw. Powstańców znajdują się renegaci, którzy nie mają prawa zaliczać się do Polaków". Nie przeszkadza to jednak, że Zarząd Powiatowy, Zw. Powstańców postawił ich na liście członków komitetu honorowego.

Wiadomości z całej Polski

WYBUCH GRANATU SPOWODOWAŁ ŚMIERĆ DWOJGA DZIECI.

W Mościcach troje dzieci znalazło granat z czasów wojny światowej. W czasie manipulowania nastąpił wybuch, który pociągnął za sobą śmierć dwojga dzieci, trzecie zaś doznało ciężkich obrażeń.

SAMOBÓJSTWA

W nocy na środę na szlaku kolejowym Chorzów — Brzeziny Śl. rzucił się pod przejeżdżający pociąg towarowy 22-letni Marian Nikiel, pochodzący z Chruścian w pow. łódzkim. Nikiel został w straszliwy sposób zmasakrowany przez koła pociągu i poniósł śmierć na miejscu. Co było powodem rozpaczliwego kroku, narazie nie ustalono.

Na szlaku kolejowym Radzionków — Nakło w powiecie tarnogórskim rzucił się w środę poranem pod koła przejeżdżającego pociągu bezrobotny 32-letni Jan Judasz z Orzecha. Zginął on pod kołami pociągu na miejscu, a zwłoki jego zostały jeszcze powleczone na znacznej przestrzeni, nim wypadek spostrzeżono i pociąg zatrzymano.

SKAZANIE MŁODOCIANYCH RABUSIÓW.

Przed Sądem w Gdyni stanęli dwaj 18-l. chłopcy, Alfons Patok i Jerzy Gorzelec, oskarżeni o ograbienie z biżuterii i ze znacznej go-

ko prezesowi Kempnymu, któremu

wła Zientza. Chłopcy podzielili się pieniędzmi, a papiery wartościowe utopili w stawie. Część zrabowanych przedmiotów znaleziono u matki Patoki. Młodociani rabusie skazani zostali po roku więzienia i 50 zł. grzywny, matka zaś Patoki i 18-l. Józef Witkowski, który pomagał chłopcom przy wymianie niemieckich pieniędzy — po 3 miesiące aresztu i 2 zł. grzywny.

Udogodnienia przy wysyłaniu paczek

Od dnia 1 października 1938 r. nie obciążone pobraniem paczki zwykłe oraz paczki z podaną wartością do 200 zł. będą przyjmowane na poczcie bez adresów pomocniczych.

Jest to znaczne udogodnienie, gdyż upraszcza manipulację związane z nadawaniem paczki, a ponadto czyni nadawanie paczek tańszym — zwalnia bowiem nadawcę paczki od potrzeby kupowania adresów pomocniczych (po 3 gr. sztuka).

Równocześnie wprowadzono tak zw. „paczki na okaziciela". Oznacza to, że paczka może być podjęta bezpośrednio w urzędzie pocztowym po okazaniu dowodu nadania paczki.

Nadto od dnia 1 października r. b. będzie można nadawać paczki za opłatą pocztową przerzucaną na odbiorcę paczek. Możność przerzucania opłaty na adresata jest przewidziana dla tych osób, wzgl. firm, czy instytucji, które nadają tygodniowo najmniej 20 paczek, względnie 80 paczek miesięcznie. Jest to znaczne udogodnienie zwłaszcza dla firm handlowych i przemysłowych, które w ten sposób mogą korzystać z kredytu w opłatach pocztowych za nadawanie paczki.

Kącik radiowy

DZIŚ, 23 września — PIĄTEK

15.15 Pogadanka Stanisława Sumińskiego dla dzieci.
16.45 Felieton Kazimiery Muszałówny.
19.30 Koncert rozrywkowy.
22.00 Koncert symfoniczny z udziałem Angeliki Morales.

RADIO NA WYSTAWIE SZPITALNICTWA

W Warszawie otwarta została wystawa szpitalnictwa, która mieści się w olbrzymim gmachu szpitala im. Marszałka Piłsudskiego. Całość przedstawia się bogato i rozmieszczona została na czterech piętrach wykończonego już skrzydła gmachu.

Wśród działów wystawy znalazło się również i radio, reprezentowane przez stoisko Polskiego Radia.

Ośrodkiem zainteresowania zwiedzających jest ujęta w formie dioramy sala zradiofonizowanego szpitala z modelami łóżek i figurkami chorych i pielęgniarki. Odbiornik radiowy i mikrofon łączą symbolicznie świat chorych z ujętym ciekawie i efektownie w postaci wielkich plansz bogatym i bujnym życiem całego świata. Obok tych plansz ciekawa statystyka dopełnia przeglądu pracy radia w tej ważnej dziedzinie.

O NIEZNANYM ZAKĄTKU POLSKIEJ ZIEMI

Piękne, pełne egzotycznego uroku są okolice Pińska. Malowniczo rozlewają się wody Jasiołdy i Piny wśród bujną trawą porosłych trzęsawisk. Opodal miejsca, gdzie Pina łączy się z Jasiołdą błyszczy gładka tafla jeziora Świętego. Na północno-wschodnim brzegu jeziora leży stara wioska Horodyszcze, która powstała na miejscu warownego grodu, wznoszącego się tutaj w XV w. i zniszczonego doszczętnie w czasie walk rusko - litewsko - polskich w końcu średniowiecza. O tym nieznanym zakątku opowie słuchaczom przez radio Kazimiera Muszałówna dn. 23.IX o godz. 16.45 w pogadance p. t. „Horodyszcze nad jeziorem Świętym".

Radio warszawskie

PIĄTEK, 23 września

WARSZAWA I: 6.15 Pieśń. 6.20 Muz. (płyty). 6.45 Gimnastyka. 7.00 Dziennik. 7.15 Ork. dęta. 8.00 Aud. dla szkół. 8.10 Ciągnienie miliona. 11.00 „O kocie, który chadzał własnymi drogami" — słuchowisko wg. Kiplinga. 11.25 Głazunow (płyty). 12.00 Hejnał. 12.03 Aud. połud. 15.15 „Gdzie byłem latem i co widziałem" — pog. 15.30 Rozmowa z chorymi. 15.15 Wiad. gospod. 16.00 Orkiestra Lwowska. 16.40 Pog. Konkursowa Polskiego Radia. 16.45 Horodyszcze nad jeziorem świętym — felieton. 17.00 Muz. tan. (płyty). 18.00 Maszyna rotacyjna — pog. 18.10 Trio: Dymmek, Salacz, Drohomirecki. 18.45 Kronika literacka w opr. J. N. Millera. 19.00 Pieśni i arie w wyk. Ludmiły Szretterówny, 19.20 Pog. akt. 19.30 Koncert rozrywkowy pod dyr. Zdz. Górzyńskiego oraz J. Godlewska i F. Szczepański (śpiew). W przerwie: Humoreski Wiecha. 20.45 Dziennik — pog. 21.00 Skrzynka rolnicza. 21.10 „Kalejdoskop" (z Poznania). 21.50 Wiad. sportowe. 22.00 Koncert symf. pod dyr. G. Fitelberga z udz. Angeliki Morales (fortepian). 22.55 Przegląd prasy i Ost. dziennik.

WARSZAWA II: 13.00 Koncert rozrywkowy (płyty). 14.00 Parę informacji. 14.05 Program. 14.10 Soliści: Madaleina Lipkowska — fort. Antoni Kwietniewski — śpiew. 15.00 Wiad. sportowe. 15.05 Zespół Tychowskiego. 17.00 Pog. akt. 17.10 Soliści z orkiestrą (płyty). 18.00 Muzyka lekka i tan. (płyty). 22.00 Muz. lekka i tan. (płyty).

SOBOTA, 24 września

WARSZAWA I: 6.15 Pieśń. 6.20 Muzyka (płyty). 6.45 Gimnastyka. 7.00 Dziennik. 7.15 Katowicka ork. 8.00 Aud. dla szkół. 11.00 „Śpiewajmy piosenki". 11.25 Współcześni pieśniarze (płyty). 12.00 Hejnał. 12.03 Aud. połudn. 15.15 „Twoi koledzy z całej Polski" — słuchowisko dla dzieci. 15.45 Wiad. gospod. 16.00 Ork. Poznańska. 16.45 Groteskowe obyczaje — felieton. 17.00 Zespół P. Rynasa. 18.00 Nasz program. 18.10 Dawna muz. w wyk. Gertrudy Konatkowskiej (fortepian) i Alojzego Berka (obój). 18.45 Fragment z „Pana Tadeusza". 19.00 Pieśni w wyk. T. Nolier - Mazurkiewiczowej. 19.20 Pog. akt. 19.30 Kapela Ludowa. 20.00 Audycja dla Polaków za granicą. 20.45 Dziennik i pog. 21.00 Sprzęt okopowych — pog. 21.10 Kapela ludowa. 21.50 Wiad. sportowe. 22.00 Godzina niespodzianek (z Poznania). 23.00 Ost. dziennik.

WARSZAWA II: 13.00 Koncert rozrywkowy. 14.05 Parę informacyj. 14.10 Program. 14.15 Sonaty (płyty) 15.00 Wiad. sportowe. 15.05 Zespół Rachonia. 17.00 „Nieporządek domowy" — pog. 17.15 Ork. symf. (płyty). 18.05 Muzyka lekka i tan. (płyty). 22.00 Mussorgski (płyty). 23.00 Muz. lekka i tan. (płyty).

Tabela wygranych

14 dzień ciągnienia IV klasy 42 Loterii Państwowej

I i II ciągnienie

GŁÓWNE WYGRANE.

50.000 zł. — 14524 37951.
25.000 zł. — 158518.
10.000 zł. — 15573.
5.000 zł. — 16515 38638 77113 104055 133043.
2.000 zł. — 26959 33860 70911 74472 91038 97197 104941 128276 134413 144701 154925.
1.000 zł. — 299 7483 17352 21978 28089 28896 32133 46679 47727 54551 56866 57486 58998 66006 71311 100494 104490 106593 124676 132288 141667 314186 154358 156826 158878.

WYGRANE PO 250 ZŁ.

58 87 342 400 494 535 70 698 865 1014
52 123 279 394 421 757 95 837 47 85 978
2178 293 88 381 447 588 91 761 93 808
21 78 94 3097 184 417 28 767 816 33 4058
166 75 97 392 619 802 5058 70 78 306 442
618 91 799 877 983 6041 91 155 63 461
80 665 729 38 863 997 7045 95 160 287
99 315 99 504 992 8005 66 79 128 215
383 650 790 9037 337 64 70 479 510 35
35 79 636 89 791 93 99 802 910 38 10131
220 379 581 11003 37 242 46 440 508 25
57 688 704 915 12184 220 327 445 518 36
628 702 17 804 15 952 13040 73 134 62
76 572 687 90 727 83 986 14169 221 45
328 65 479 83 620 76 755 831 95 980 15041
76 327 713 899 934 51 16059 117 201 337
48 49 432 750 55 801 17017 83 164 371
95 407 47 543 601 18006 70 122 32 264
305 36 697 749 80 96 865 996 19077 88
266 67 321 64 498 640 56 61 942 20029
152 68 252 76 80 333 430 88 99 586 743
45 845 56 59 21045 50 137 323 42 647 48

58120 283 381 452 61 756 827 73
59141 90 228 317 54 60 430 588 637
769 91 966 60254 396 409 24 30 59
67 600 5 736 63 832 61064 138 230 57
353 457 76 546 640 714 942 92 62509
783 996 63401 4 576 94 709 925 66
J4525 27 649 836 76 973 65146 332
514 627 712 66040 125 262 350 460
542 89 776 838 48 59 92 67041 43 109
66 201 26 365 68 481 542 714 847 909
34 64 98 68064 199 204 330 461 781
87 972 78 69099 249 409 590 615 77
757 91 356 913 28 70014 35 139 204
26 91 322 59 521 601 10 61 708 844
71402 729 48 800 940 72036 213 26
328 402 31 571 636 77 98 728 886 922
73108 19 93 265 369 450 571 603 6
930 82 74014 21 89 268 389 488 503
25 656 726 56 972 75048 183 87 223
37 327 53 462 718 817 30 941 76036
202 98 466 525 64 921 88 99 77009 43
49 171 206 60 475 95 539 719 88 817
64 84 955 78035 93 158 68 336 436
532 47 79 158 89 870 73 85 79303 55
571 607 66 742 88 98 804 48 934
80318 413 26 41 626 788 827 81197
279 309 37 430 518 59 608 736 838
58 905 65 82127 209 66 361 409 50
522 623 83002 33 160 69 76 80 320 35
545 617 836 94 84108 313 50 85 405
50 64 531 626 47 55 708 47 934 57
85080 422 590 663 86043 170 84 98
229 73 370 544 657 713 819 87456 79
573 697 703 8 896 97 914 88038 66
124 96 222 75 98 413 575 787 864
940 83 89036 183 289 448 617 67 74
97 808 71 927 90112 254 94 372 459
639 712 14 58 864 91 91103 40 293
827 72 98 449 85 605 819 92024 97
157 210 78 96 567 84 97 717 803 11
917 93056 64 96 271 311 69 449 508

56 125170 241 55 67 842 72 916
126085 184 316 73 92 741 44 91 802
958 127217 67 327 64 74 83 563 615
65 744 55 913 37 128087 299 496 527
75 95 98 829 64 129341 403 66 594
790 835 99 130041 105 63 204 5 30
489 957 131032 248 643 53 67 830 951
132167 79 97 378 94 467 562 67 738
837 133072 136 256 406 92 93 513 86
653 707 50 828 68 86 72 134007 121
46 432 537 49 775 830 70 929 66 94
135081 309 463 607 21 48 64 849 959
136004 13 95 260 383 631 80 743
137049 159 464 568 80 697 749 806
41 930 76 139000 189 295 317 69
417 37 71 79 633 38 40 64 777 944

742 65470 585 867 69196 268 736 832 907
65 67188 331 419 806 924 48 68049 384
513 69309 417 849 70027 147 56 259 916
52 71263 322 555 845 72500 887 73007
491 74078 278 88 484 597 606 81 828 77
75017 61 80 157 73 426 76005 131 494 829
989 77138 76 417 523 883 962 78004 27
157 66 281 337 47 84 782 79189 645 738
80424 30 31 620 708 824 57 81157 75 237
439 82217 690 720 83064 308 91 482 611
62 757 899 84081 837 85298 389 772 966
86060 163 314 548 69 840 87012 142 204
478 603 892 88161 322 698 780 92 817
74 83 969 90031 74 267 380 539 91912 130
83 658 84 749 92009 315 450 708 44 93124
547 696 848 94007 276 951 88 95311 96147

140456 552 628 71 968 141074 108
10 35 208 312 694 95 710 800 51 922
62 80 142088 324 31 39 496 541 664
714 849 958 143102 370 94 472 98 596
605 736 874 954 144090 190 249 450
624 25 30 703 11 862 945 145027 59
116 201 569 641 763 67 80 821 956
79 146102 286 312 415 614 30 93 783
43 851 92 925 56 147039 368 428 89
504 10 14 619 37 945 55 56 148216
92 827 39 149307 32 37 612 92 757
150170 289 95 359 418 567 70 715
827 932 151004 51 67 188 333 407 12
516 644 765 805 906 32 49 76 152721
951 153079 93 146 251 349 497 535
71 80 646 711 74 96 813 154139 287
322 437 552 894 155028 80 274 441
569 630 721 41 42 156369 76 514 55
662 72 830 930 53 157233 86 92 407
17 24 91 707 15 800 954 59 99 158016
32 263 310 636 82 98 760 63 89 938
68 159055 433 51 747 99 910.

400 535 97058 86 666 88 857 9995 98018
234 938 99038 40 196 417 604 839.
100018 119 308 46 426 517 625 808
60 934 101163 200 656 102038 220
560 659 821 103070 344 531 667 99
964 97 14047 301 491 93 676 105286
483 605 38 39 975 106134 509 611
892 107233 372 834 53 994 108120
236 90 719 24 61 77 109314 466 513
756 89 845 916 110563 625 65 828
111021 905 86 112154 712 113043 73
246 455 521 644 710 114246 440 910
115371 468 725 813 46 923 79 116042
57 95 857 117172 344 489 660 91 735
851 929 118299 348 95 119027 155 71
452 920 120533 775 834 38 121651
741 122200 698 123453 768 124139
377 93 125504 96 627 30 126027 652
855 127110 400 128388 497 910
129153 326 653 955 130142 291 505
893 923 131069 86 182 384 528 72
856 132458 743 959 133054 701
134229 310 813 55 135377 418 99 509

6096 128 203 538 7052 622 44 861
955 8234 339 731 9149 83 412 99 502
609 955 10263 332 434 73 708 75
11462 893 12203 450 730 912 13326
777 856 902 14153 288 343 426 922
15058 64 83 124 59 81 16809 990
17162 290 498 808 18064 94 210 442
573 794 800 33 921 19323 443 928 82
20468 787 904 21013 112 212 922 86
22041 129 408 611 43 67 23022 654
732 39 387 969 24011 41 212 836
25554 736 945 64 26055 113 212 53
77 320 483 28537 897 967 91 28359
436 647 98 736 856 29023 56 62 125
234 329 41 765 30129 250 372 438 67
31012 246 479 794 99 847 947 32143
263 762 33752 94 840 902 34268 398
35096 316 539 712 826 36427 48 678
706 37631 37 88 38067 311 636 702 8
39110 22 250 323 59 543 851 56 981
40344 552 664 837 41269 550 768
42094 605 837 43065 114 362 451 530
633 853 44016 153 337 42 817 972
45272 492 828 68 46670 818 47549
83 880 48185 283 358 667 49042 107
282.
50084 237 99 423 618 51307 494
547 771 842 52022 197 302 458 898
911 53508 874 968 54123 241 977
55316 489 515 990 56020 182 370 96
523 749 86 57135 21 315 554 837
58159 507 952 59042 170 98 557 716
969 60250 96 326 493 61056 233 64
406 850 62407 866 46 907 63042 46
298 305 30 413 733 827 950 64146
218 43 68 412 672 778 856 65144 68
411 74 520 951 66093 54 224 387 97
410 509 67048 224 91 363 516 640
829 910 68131 250 69 799 869 949 87
69027 648 70260 503 807 49 71106
230 399 600 74 72074 170 558 91 695
726 90 907 73079 82 88 230 486 644
729 867 959 68 74374 96 426 539 889
929 75068 208 568 908 76030 375
607 95 800 65 77192 294 465 752 880
78205 75 484 853 79752 999 80146
754 862 929 94 81050 301 457 565
636 82055 93 190 405 55 578 604
83009 19 81 207 302 893 980 84243
64 85086 575 684 98 706 45 920 73

808 94 22125 201 21 327 454 84 516 23041
78 157 65 323 50 413 548 632 62 69 775
939 24003 264 383 87 521 611 64 707 813
932 25 221 504 71 672 715 813 24 36 88
966 26209 323 67 403 536 96 98 860 75
27142 66 639 903 62 98 28489 95 574 651
77 808 9 906 15 29139 57 276 91 95 97
408 71 594 664 88 773 944 52 30 202 6
57 445 657 71 708 72 841 31088 167 264
311 701 75 846 939 95 32159 247 72 78
499 550 97 741 94 903 66 33210 420 61
84 539 748 70 805 19 966 81 35023 29 45
110 82 305 84 452 504 87 662 765 810
72 904 36020 127 75 268 372 86 512 47
56 641 758 852 930 37003 48 116 39 350
71 76 81 448 94 668 38064 94 295 384 99
431 691 899 948 39072 83 87 330 79 576
615 33 711 848 96 942 41 40169 208 22
49 357 70 486 545 606 88 820 941 99 41000
36 155 225 530 63 76 627 88 886 930 42012
95 163 232 77 484 646 825 47 68 43027
178 248 338 489 688 775 955 44058 181
200 397 539 53 60 45072 138 63 283 317
88 454 503 11 16 614 92 741 88 844 86
985 46164 275 429 688 779 823 911 47112
27 280 509 610 819 976 48139 234 392 433
541 46 50 760 821 49152 288 371 408 607
34 728 830 992.
50018 228 92 598 638 40 50 63 718
25 806 23 945 57 517038 55 194 503
639 718 833 52019 107 281 644 78 91
700 806 51 944 90 53035 412 571 74
97 775 92 820 962 54021 171 89 361
487 540 68 603 12 43 734 897 905
55010 86 94 112 252 322 49 426 65
562 91 661 63 832 998 56248 662 739
953 57088 158 377 447 69 556 635

17 24 69 79 609 91 767 78 824 94088
89 201 36 56 464 537 45 80 82 615
26 743 95067 124 33 51 567 79 369
559 679 846 99 907 96169 278 408 31
99 505 93 735 36 43 808 97097 142 48
212 48 86 441 503 43 700 75 85 832
900 98187 228 30 363 89 404 93 563
98 626 744 845 79 917 30 99033 295
316 453 84 791 824.
100003 148 69 218 54 384 424 87
574 870 101002 19 38 123 30 483 818
92 941 102142 276 411 526 69 71
764 813 103106 85 3433 513 47 59
706 11 24 926 58 77 104110 75 430
77 553 706 801 76 978 83 105109 45
82 414 45 608 78 747 966 106038 65
92 275 382 516 613 73 716 66 963
107059 185 313 35 987 108203 22 309
402 17 631 61 74 709 856 83 900
109056 184 98 349 413 733 927 88
110107 233 566 605 74 703 966 95
111057 384 518 60 691 784 810 64
112002 111 388 92 538 675 917 28
113043 52 159 421 561 94 698 721 27
946 114449 516 786 97 852 116077
101 201 60 367 666 754 854 921 52
116003 141 268 81 397 426 502 601
61 723 891 117057 115 220 310 80
421 845 902 6 11890 42 83 85 119069
160 204 60 407 799 815 120076 177
271 300 74 94 484 556 698 859 904
23 121178 643 69 733 54 813 20 961
122048 53 436 37 585 634 65 97 827
967 123039 65 151 56 234 60 77 92
341 93 425 632 717 28 42 867 124081
158 207 31 50 53 359t 560 620 744

III ciągnienie

WYGRANE PO 250 ZŁ.

35 205 465 95 617 790 950 61 1175
626 36 871 2125 226 50 480 84 528
613 923 3036 242 384 550 722 48 85
986 4001 11 103 226 374 534 649 992
95 5026 113 45 276 79 425 82 593
734 928 6195 221 321 79 495 682 724
951 7008 502 667 705 914 8575 610
816 999 9303 22 10158 397 821 82
11303 44 514 627 718 32 12145 353
549 710 917 13045 344 14 315 558
701 57 606 938 15172 217 347 634
719 25 924 80 16139 230 36 334 51
505 612 957 81 17172 234 375 512
26 52 64 619 53 18274 793 887 93
951 19103 23 261 713 964 20057 118
94 431 907 11 21074 347 448 70 662
71 771 800 22017 162 262 309 23152
441 53 24035 105 399 405 73 89 582
660 808 25026 158 82 645 976 26369
467 688 903 27410 739 43 28177 954
29152 751 945 30013 90 124 330 441
608 45 964 31244 724 852 93 32025
436 682 849 33000 193 491 641 842
919 34013 90 157 82 249 417 505 935
66 35109 68 287 417 562 82 663 853
36038 103 451 987 37053 86 182 219
536 89 619 780 38211 788 862 911
39077 54 207 331 794 40848 74 938
41055 157 350 515 40 603 22 42372
89 913 43081 256 44335 452 822 40
909 45 45176 338 661 780 46058 131
271 357 453 982 96 47002 217 33 354
450 690 932 48359 417 957 97 49322
41 466 644 967.
50108 81 367 467 521 865 51115 425 596
52436 604 14 73 53042 596 724 54384 405
9 614 69 87 728 943 83 55082 131 351
806 938 56080 293 657 917 57254 77 321
46 47 477 671 710 913 84 58035 163 326
533 98 720 70 59070 350 942 52 60 413
621 827 951 61073 436 633 47 975 62068
231 480 515 842 992 64214 489 601 84

777 89 136038 426 825 944 58 137431
56 706 28 138338 537 139070 176 850
140248 49 440 825 29 141113 142004
171 213 53 877 143027 81 270 401
891 144521 53 604 44 59 969 145041
50 813 45 146237 785 147173 890 931
81 148459 902 10 149320 623 24 712
800 979 150107 232 73 475 702 32
823 912 38 151288 662 713 26 152046
282 774 153253 154194 399 795 975
155078 143 90 438 156807 13 157128
210 18 392 158058 87 98 124 85 548
661 767 159614 828.

IV ciągnienie

GŁÓWNE WYGRANE

50.000 zł. Nr. 143636.
20.000 zł. Nr. 84989
10.000 zł. Nr.: 24429 102220 127049
5.000 zł. Nr.: 35307 56079 64665 70504 81755 141420 147149 153802
Po 2.000 zł. Nr.: 904 1270 8645 12383 16183 18329 22104 39587 43840 47940 57154 61364 65994 80367 84959 89095 104148 105953 106854 110058 142183 144621
Po 1.000 zł. Nr.: 2437 5196 8044 23051 28793 32531 38448 40281 48665 57876 65931 70438 75570 76499 79066 79811 82115 104865 111356 112161 116477 123312 131734 132829 157656.

WYGRANE PO 250 ZŁ.

53 43 72 91 258 75 539 607 60 883
99 1222 408 520 924 2111 39 45 283
583 734 3168 205 97 516 4142 323
443 75 886 943 5218 73 387 906 72

86148 330 582 614 753 927 42 87001
128 215 527 41 54 75 687 942 79
88041 103 31 262 355 835 90001 21
278 97 306 24 603 13 91096 809 92059
114 308 915 93341 446 673 921 84
94025 108 286 455 502 92 712 864
908 95158 78 522 800 39 935 96107
36 455 91 647 822 97031 79 227 398
544 53 97 802 90 946 98153 212 333
504 39 99525 54 695.
100080 161 283 556 754 926 101082 239
506 79 767 102047 337 71 697 103186 281
439 62 536 637 764 84 838 104153 248 653
762 840 988 105025 108 84 322 28 409
599 657 106035 158 540 830 107086 479
763 93 871 915 78 108106 226 522 649 899
109231 357 422 532 711 884 986 110169
391 534 825 111421 31 53 575 677 826 910
112266 458 515 783 878 984 114009 202
67 524 731 808 115646 88 116048 547 691
899 927 117153 239 440 626 118058 324
781 819 905 119190 522 120223 481 91
121024 931 122247 123269 304 406 89 554
982 124766 94 884 125315 949 126258 894
67 986 127109 363 69 741 866 959 66
128093 188 619 129011 973 130134 695
131026 641 716 846 67 132057 440 576
753 80 962 133329 597 134152 274 396
713 135318 495 690 961 136291 322 589
670 137189 246 598 138256 631 743 47
139691 729 74 14004 154 657 141008
142094 141008 142094 138 259 143346 76
451 533 76 144043 44 219 799 975 145179
82 430 62 146025 57 402 147045 382 683
806 148287 846 60 149639 942 150167 339
446 533 796 935 151359 626 848 52 943
152292 310 531 740 815 153156 309 67
459 694 154130 40 67 659 730 155012 360
623 29 156149 638 889 157643 158094 722
159143. ?

Z codziennych walk robotników

STRAJK W WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE

W ciągu dnia wczorajszego strajk podjęty jeszcze onegdaj przez robotników oddziału przędzalni egipskiej z zakładach Widzewskiej Manufaktury kontynuowany był w dalszym ciągu

Strajkujący przybywali w oznaczonych godzinach na miejsca pracy, jednak nie podejmowali jej pozostając bezczynnie. Toczyły się jedynie narady i rokowania delegatów z administracją.

Po okresie ośmiogodzinnego czasu przeznaczonego na pracę strajkujący opuszczali mury. Podobnie uczyniła druga zmiana, tak że łącznie strajkuje około 400 robotników.

Inspektor Pracy został powiadomiony o zatargu i ma podjąć w tej sprawie interwencję, celem zlikwidowania strajku.

BLACHARZE WALCZĄ O UMOWĘ ZBIOROWĄ

W dniu wczorajszym odbyła się w Inspekcji Pracy pod przewodnictwem inż. Wyrzykowskiego konferencja w sprawie zawarcia układu zbiorowego między właścicielami zakładów i przedsiębiorstw blacharskich a robotnikami.

Konferencja wczorajsza wyniku nie dała dzięki wielkiej rozbieżności żądań. Pracownicy blacharscy żądają zapłaty 1.35 zł. za godzinę pracy, gdy natomiast właściciele przedsiębiorstw blacharskich chcą płacić 1.10 zł.

Wobec powyższego blacharze zapowiedzieli strajk.

Decyzja ostateczna, zarówno jak i termin proklamowania strajku, zapadnie na najbliższym zebraniu związku blacharzy.

ZWYCIĘSKI STRAJK KUŚNIERZY

W dniu wczorajszym został zakończony strajk kuśnierzy, t. j. chałupników i robotników zatrudnionych w zawodzie kuśnierskim.

Zarówno robotnicy i chałupnicy kuśnierscy uzyskali w całej pełni swoje żądania.

M. in. unormowane zostały warunki płac i pracy. Robotnicy zarówno jak i chałupnicy uzyskali podwyżkę płac. Ponadto ustalono, że robotnicy będą mieli w warsztatach pracy swoich delegatów na wzór delegatów fabrycznych, a chałupnicy otrzymają książeczki obrachunkowe.

W dniu wczorajszym rozpoczęła się w zawodzie kuśnierskim normalna praca.

TRAGICZNA SYTUACJA SEZONOWCÓW

Obecnie rozpoczęły się już pierwsze redukcje robotników sezonowych, przy czym zwalniani są ci, którzy osiągnęli już prawa do zasiłków po przepracowaniu 26 tygodni.

Ponieważ redukowani mają prawo jedynie do zasiłków na zasadach ulgowych, t. j. po przepracowaniu niepełnych 26 tygodni, a najmniej 104 dni w tym czasie, a uzyskanie zasiłków ustawowych w tych warunkach wymaga specjalnego zarządzenia min. op. społ., obecnie związki zawodowe poczyniły już zabiegi w kierunku wcześniejszego wydania takiego zarządzenia, aby redukowani niezwłocznie mogli być rejestrowani na zasiłki.

Komunikat Starostwa Grodzkiego

Starosta grodzki przypomina, iż wszelkie odezwy, plakaty i afisze, nie wyłączając druków wyborczych, mogą być naklejane tylko w miejscach na ten cel wyznaczonych w myśl obowiązującego rozporządzenia z dnia 1.5 1935 r. Niedopuszczalnym zatem jest naklejanie afiszów i odezw na murach domów i parkanach.

Winni niezastosowania się do tego zarządzenia będą pociągani do odpowiedzialności administracyjno-karnej.

Starosta Gradzki Łódzki
(—) Dr. H. Mostowski.

***

W związku z powyższym komunikatem nie od rzeczy będzie stwierdzić, że w dniach ostatnich „Ozon" i jego młodzieżowa przybudówka „Związek Młodej Polski" formalnie zaśmiecili miasto różnymi wydawnictwami. Świeżo wymalowane domy zostały upstrzone afiszami i nalepkami „Ozonu". A policja nawet nie poleca „czyścić" domów z „ozonowych" druków. Ozon dał przykład...

Za rozklejanie afiszów w niedozwolonych miejscach powinien być pociągnięty do odpowiedzialności karno-administracyjnej prezes „Ozonu' p. Godlewski.

Sprawcy

systematycznej kradzieży składu przed sądem

Na ławie oskarżonych Sądu Okręgowego w Łodzi zasiedli w dniu wczorajszym: 29-letni Mordka Judka Kon, 30-letni Abe Grosberg, 32-letni Lajzer Auerbach, 28-letni Szmul Rajchman i 27-letni Mojsze Kon.

W lipcu r. b. anonimowy autor zawiadomił kierownika 1 brygady Wydz. Śledczego, że pracownicy „Łódzkiej Manufaktury" przy ul. Piotrkowskiej 60, a mian.: Kon, Grosberg i Auerbach od szeregu tygodni dokonują systematycznej kradzieży towarów ze składu.

Przesłuchany w tej sprawie kierownik składu Dawid Stahl zeznał, że braków nie stwierdził, bo nie prowadził księgi składowej.

Zbadany pod przysięgą w policji Stahl zeznał, że mając podejrzenie co do nich wezwał furmana Szmula Rajchmana, który przyznał się przed nim, że jak odwozit towary do firm, pracownicy do dawali mu po kilka sztuk i kazali mu odwozić do Mojsze Kona przy ul. Ogrodowej 9.

Przesłuchany Auerbach potwierdził zeznanie Rajchmana i przyznał się ponadto, że pod płaszczem wynosił ze składu towar.

Paser Mojsze Kon zaprzeczył, jakoby został wydalony z pracy, i zeznał, że sam się zwolnił z pracy.

W rezultacie stwierdzono, że wyniesiono ze składu towar na sumę ponad 60.000 złotych.

Sprawę rozpatrywał sędzia Zawadzki, oskarżał prokurator Bodzioch.

Oskarżony Rachman przyznał się do winy. Grosberg natomiast zeznał, że gdy w grudniu 1937 r. szedł z pieniędzmi uzyskanymi z zainkasowanego czeku Mordka Kon zaproponował mu sfingowanie napadu, aby zabrać pieniądze i podzielić się do spółki. Nie chciał się na te propozycję zgodzić a następnie już w przyszłości nie chciał w ogóle chodzić z czekami na inkaso.

Polska Partia Socjalistyczna

zawiadamia Robotniczą Łódź, że w niedzielę, dnia 25 września 1938 r. odbędzie się w Łodzi

OKRĘGOWY ZLOT MŁODZIEŻY SOCJALISTYCZNEJ

Pochód Zlotowy wyruszy o godz. 10.15 r. z Al. Kościuszki i przemaszeruje ulicami miasta na Groby Poległych Bohaterów Rewolucji r. 1905—7.

O godz. 11.15 odbędzie się przy Grobach Poległych na Polesiu Konstantynowskim

Uroczyste Zgromadzenie

w czasie którego uczestnicy Zlotu złożą przyrzeczenie na wierność okrytych chwałą sztandarom P.P.S.

O godz. 3 po poł. na boisku Ł.K.S. przy Al. Unii odbędą się zawody sportowe z udziałem Robotniczych Klubów Sportowych oraz popisy artystyczne orkiestr, chórów i Sceny Robotniczej T.U.R.

Program Zlotu Młodzieży w Łodzi

dnia 25 września 1938 r.

Od godziny 8 r. zbiórka uczestników Zlotu w Alejach Kościuszki na odcinku pomiędzy ul. Andrzeja i 6-go Sierpnia.

O godz. 10.15 otwarcie Zlotu i defilada przed OKR PPS — Al. Kościuszki 29. Przemarsz pochodem przez miasto na Groby Poległych Bohaterów Rewolucji 1905—7 r.

Przy Grobach Poległych uroczyste przyrzeczenie młodzieży na wierność P.P.S.

O godz. 15-ej zawody sportowe i popisy artystyczne na boisku Ł.K.S. przy Al. Unii.

O godz. 17.30 zamknięcie Zlotu.

Skazany na śmierć bandyta

odpowiadał za usiłowanie ucieczki

W celi Nr. 19 w więzieniu Sterlinga osadzeni byli 42-letni Józef Włodarczyk, skazany wyrokiem Sądu Okr. w Łodzi na śmierć za napad i zastrzelenie Witolda Ratajczyka w dniu 26 grudnia 1935 roku w Pabianicach, 33-letni Ludwik Stańczyk, skazany za zabójstwo na 8 lat więzienia, 33letni Feliks Zając, skazany na 4 lata więzienia 26-letni Józef Kaźmierczak, skazany za zabójstwo na 15 lat więzienia i 31-letni Jan Karski, również wieloletnie karany za kradzieże.

W dniu 15 listopada 1937 r. prokuratura powiadomiona została, że więźniowie celi 19 w więzieniu przy ul. Sterlinga przygotowują ucieczkę i przepiłowali kraty w ustępie więziennym na 3 piętrze. Zarządzone badania potwierdziły że istotnie Włodarczyk przy pomocy specjalnie skonstruowanej piłki przeciął kratę i ciężarem ciała odgiął ją. Rewizja w celi doprowadziła do odnalezienia ukrytych w mydle 4 szewskich szydeł. Badania stwierdziły, że Karski jakoby miał informować po wyjściu z więzienia która krata już była uprzednio piłowana i osłabiona. Szydła dostarczyła w szmalcu żona Stańczyka a Włodarczyk na nitce wywindował piłkę. Podobnie więc dostarczyć miał Karski i nóż przerobił na piłkę.

Wszystkich pięciu pociągnięto do odpowiedzialności za usiłowanie ucieczki z więzienia i sprawa już raz odbyła się przed Sądem Okr. w Łodzi w dniu 3 lipca br. Włodarczyk po odroczeniu sprawy w czasie transportowania do więzienia w Płocku zdołał uciec eskorcie z pociągu i ukrywał się przez kilka dni, wreszcie jednak ujęto go w Kutnie.

W dniu wczorajszym Sąd Okr. w Łodzi po rozpoznaniu sprawy skazał Józefa Włodarczyka na 2 lata więzienia, 33-letniego Ludwika Stańczyka na 1 rok więzienia, Zająca, Kaźmierczaka i Karskiego uniewinnił z braku dowodów.

Wszyscy na Zgromadzenie niedzielne na Polesie Konstantynowskie

OKR. PPS. wzywa klasę robotniczą Łodzi do przybycia na zgromadzenie w niedzielę, 25 b. m o godz. 11.15 rano na Polesie Konstantynowskie

Kronika organizacyjna

W bieżącym tygodniu odbędą się dzielnicowe zebrania członków P.P.S. zwołane przez Ł.O.K.R. P.P.S. w następujących terminach:

PIĄTEK. Dziś o godz. 7 w.

Dzielnica „Bałuty" — ref. tow. W. Stawiński.

Dzielnica „Prawa" — ref. tow. H. Wachowicz.

Dzielnica „Górna" — ref. tow. L. Malinowski.

Dzielnica „Czerwona" — ref. tow. A. Szewczyk.

Dzielnica „Koziny" — ref. tow. J. Potkański.

Dzielnica „Widzew" — ref. tow. K. Hartman.

SOBOTA, dnia 24.9 o godz. 7 w.

Dzielnica „Chojny" ref. tow. H. Domeradzki.

Dzielnica „Fabryczna" — ref. tow. E. Andrzejak.

Dzielnica „Śródmieście" — ref. tow. Z. Szulman.

Dzielnica „Zielona" — ref. tow. S. Goliński.

Sekretariat ŁOKR PPS.

Zebranie pończoszników

W sobotę, dnia 24 b. m., o godz. 19-ej, w sali Domu Związków Zawodowych przy ul. Wysokiej 45 odbędzie się **Nadzwyczajne Walne Zebranie członków oddziału Pończoszniczo-Dzianego.**

Porządek dzienny obejmuje:

1. Referat przewodniczącego Zarządu Głównego Zw. Włókniarzy.
2. Sprawy organizacyjne.
3. Wybór delegatów na X Zjazd Włókniarzy.
4. Wnioski.

Obecność wszystkich członków obowiązkowa.

Zarząd.

Ukarani pracodawcy

Za godziny nadliczbowe oraz zatrudnianie pracowników w nocy skazani zostali: Henryk Kolski, pończoszarnia, ul. Narutowicza 43 na 2 tygodnie aresztu i 500 zł., Izaak Grynfeld (Ekspedycja Plac Wolności 6) na 50 zł. grzywny. Margulis i Wolman (pończoszarnia, Południowa 69) na 250 zł. grzywny, Mojżesz Fajnzilber (pończoszarnia, Ogrodowa 9) na 75 zł. grzywny, Bracia Seidenwurm (fabryka pończoch, Pomorska 163) na 300 zł. grzywny.

Oszust grasował w sutannie księdza

Ostatnio w okolicach Łodzi jak również i na terenie miasta, szczególnie na przedmieściach grasowali dwaj oszuści, którzy występowali w księżych sutannach i zbierali datki bądź to na cele kościelne, bądź też na cele dobroczynnych towarzystw kościelnych.

Ponieważ stwierdzono, że podobnych delegatów nie wysyłano, policja zarządziła obserwację i w rezultacie zatrzymała na terenie Łodzi jednego z oszustów, którym okazał się Henryk Laskowski, zamieszkały w Pruszkowie, przy ulicy Szopena 38. Drugi jego wspólnik w porę zdołał się ulotnić. Laskowskiego przekazano władzom sądowym.

Echa zawalenia się komina fabrycznego

Właściciel fabryki i przedsiębiorcy budowlani przed Sądem

W dniu wczorajszym przed Sądem Okr. w Łodzi toczył się proces przeciwko przemysłowcowi Juliuszowi Lorerowi oraz przedsiębiorcom murarskim Józefowi Szczepańskiemu i Zygmuntowi Makowskiemu.

W dniu 25 lutego br., o godz. 10.30, w fabryce Juliusza Lorera, farbiarnia i wykończalnia przy ul. Hipotecznej 6 zawalił się komin fabryczny w swej górnej części na wysokości 14 metrów, tak, że zwalił się 24 metry górne.

Górna część komina spadła na zabudowania fabryczne, a mianowicie na kotłownię, stację pomp i budynek, gdzie mieściły się suszarnia, składnica i magazyn surowych towarów, przy czym spadające cegły uszkodziły budynki i maszyny. Fabryka w tym czasie była w pełnym ruchu. Cegły przebiły dach i podłogę pierwszego piętra, na którym zmieszczona się suszarnia, gdzie zatrudnione były trzy kobiety, między innymi Apolonia Rist, która przygnieciona deskami i cegłami, runęła na parter. Ranną przewieziono do szpitala, gdzie w kilka godzin później zmarła.

Cegły przerwały również przewody prawego kotła, tak że wydobywająca para poparzyła Ristową. Poza tym lżejsze obrażenia ciała odnieśli robotnica Franciszka Błażejewska i magazynier Robert Fajfer.

Na miejsce przybyła komisja, która stwierdziła, że komin wzniesiono w 1922 roku. W 1935 roku przerobiono komin bez zezwolenia władz. Przyczyną katastrofy była wadliwa budowa komina oraz wstrząsy na przyległej drodze, wiatr górny, nagły wzrost prężności gazów i zapalenie się w swoim czasie sadzy.

W wyniku przeprowadzonego dochodzenia pociągnięci zostali do odpowiedzialności właściciel fabryki i przedsiębiorcy.

Lorer zeznał na przewodzie, iż komin pobudowany został w 1922 roku przez przedsiębiorcę Wincentego Chlebowskiego pod nadzorem inż. Hinderlanda, 1935 roku zauważył, że komin w górnej części jest nierówny, postanowił więc go naprawić. Zgłosił się Szczepański, przedstawił zaświadczenia, że budował kominy i dobrze wywiązywał się z powierzonych mu robót. Powierzył mu przeto poprawkę. O zezwolenie nie starał się, uważając, że na poprawki zezwolenia nie potrzeba.

Szczepański wyjaśnił, że jakkolwiek nie posiada karty rzemieślniczej, to jednak ma cały szereg świadectw, że dobrze wykonywał kominy fabryczne, a mając wspólnika Makowskiego, który uchodził za asa przy budowie kominów fabrycznych, wspólnie z nim przerobili.

Dalej oskarżony wyjaśnia, że zdjął starego muru 6 mtr. 80 cm. na to miejsce pobudował 5.50 metra.

Sędzia zwraca uwagę, że oszukał Lorera w takim wypadku, gdyż w rachunku podał o dwa metry więcej. Makowski oświadcza, że dobrze wykonali robotę i nie mogą ponosić za to odpowiedzialności karnej.

Z teatrów

TEATR POLSKI
Cegielniana 27.

Dziś w piątek, w sobotę i w niedzielę o godz. 8.30 wiecz. „W perfumerii".

W sobotę i w niedzielę o godz. 4 popoł. komedia O. Wilde'a „Brat marnotrawny" dla młodzieży szkolnej.

TEATR POPULARNY

Dziś, w czwartek o godz. 8.15 w. „Aszantka".

Robotnicy czytajcie i popierajcie swoje pisma

Rejestracja mężczyzn urodz. w r. 1920 i 1921

Jutro, w piątek, dnia 23 b. m. winni się stawić do rejestracji w wydziale wojskowym Zarządu m. Łodzi, przy ul. Kościuszki 19, mężczyźni rocznika 1920 i 1921, zamieszkali na terenie 5 komisariatu P. P. o nazwiskach na litery G H Ch. i zamieszkali na terenie 13 komisariatu P. P. o nazwiskach na litery I J K L Ł.

Jutro, w sobtę, dnia 24 b. m. winni się stawić do rejestracji mężczyźni rocznika 1920 i 1921, zamieszkali na terenie 5 komisariatu P. P. o nazwiskach na litery I J K oraz zamieszkali na terenie 13 komisariatu P. P. o nazwiskach na litery M N O P R.

Zgłaszający się do rejestracji winni posiadać metrykę urodzenia — względnie wyciąg z rejestru ludności, wraz z zaświadczeniem tożsamości osoby, tudzież dowód zameldowania w Łodzi.

Nocne dyżury aptek

Nocy dzisiejszej dyżurują apteki: H. Pastorowa, Łagiewnicka 96, J. Kahane, Limanowskiego 80, S. Trawkowska, Brzezińska 56, J. Koprowski, Nowomiejska 15, M. Rozenblum, Śródmiejska 21, M. Bartoszewski, Piotrkowska 95, L. Czyński, Rokicińska 53, E. Zakrzewski, Kątna 54, I. Siniecka, Rzgowska 51.

Radio łódzkie

PIĄTEK, 23 września 1938 r.

6.20 Muzyka (płyty). 6.45 Gimnastyka. 7.00 Dziennik poranny. 7.15 Koncert poranny. 8.00 Audycja dla szkół. 8.10 Ciągnienie miliona — transmisja z gmachu Dyrekcji Loterii Państwowej. 11.00 Audycja dla szkół. „O kocie, który chadzał własnymi drogami". 11.25 Rewia skrzypków (płyty). 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12.03 Audycja południowa. 13.45 Fantazje i uwertury (płyty). 14.20 Muzyka obiadowa — (płyty). 15.15 „Gdzie byłem latem i co widziałem". 15.45 Wiadomości gospodarcze. 16.00 Koncert rozrywkowy. 16.40 Pogadanka Konkursowa Polskiego Radia. 16.45 „Horodyszcze nad jeziorem Świętym". — 17.00 „Pamiątki po Kościuszce w Ujeździe". 17.10 Koncert wymienny do Katowic i Krakowa. 17.50 — O wszystkim po troszku. 17.55 Wiadomości sportowe lokalne. 18.00 Maszyna rotacyjna — pogadanka. 18.10 Sergiusz Taniejew. 18.45 Kronika literacka w opracowaniu Jana Nepomucena Millera. 19.00 Pieśni i arie. 19.20 Pogadanka aktualna. — 19.30 „Wesoła Warszawka". 20.45 Dziennik wieczorny. 20.55 Pogadanka aktualna. 21.00 „Zbyt długi język". 21.50 Wiadomości sportowe. 22.00 Koncert symfoniczny Or. P. R. pod dyr. Grzegorza Fitelberga z udziałem Angeliki Morales. 23.00 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego. Komunikat meteorologiczny.

Ogłoszenia drobne

[illegible] ni Sp. Nakładowo - Wydawniczej „Robotnik", Warszawa, Warecka 7.